

Kaposvári Tankerületi Központ

OM azonosító: 038551

Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola,
Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola,
Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2023.

*„Segíts a másik embernek abban,
hogy megőrizhesse arcát!”*

(Heller Ágnes)

Dr. Benczéné Csorba Margit
főigazgató

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS	4
1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR	4
2. PREAMBULUM.....	4
3. AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSE, JÖVŐKÉPE	5
Iskolatörténeti áttekintés	6
Helyzetkép	8
Az intézmény alapfeladaton túli tevékenységei, országos hatókörű szolgáltatásai	9
Az intézmény kapcsolatai	13
Az iskola tanulónépessége.....	13
Az intézmény személyi és tárgyi feltételei	14
Az intézmény szervezeti, irányítási rendszere	16
AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA	17
1. AZ ISKOLAI NEVELÉS-OKTATÁS PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, KÖZÖS ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI	17
1.1. Alapelvek.....	17
1.2. Célok, értékeink	17
1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai	20
2. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZ- ÉS ELJÁRÁSRENDSZERE.....	22
2.1. Az alkalmazott módszer kiválasztásának szempontjai.....	22
2.2. A célok megvalósítása érdekében alkalmazott módszerek, eljárások, a differenciált és tevékenységközpontú ismeretszerzést biztosító tanulásszervezési stratégiák.....	22
3. SZEMÉLYISÉG - ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK.....	23
3.1. Személyiségfejlesztés	23
3.2. Közösségfejlesztés.....	25
3.3. A közösség, személyiségfejlesztés színterei, tevékenységformái	25
3.3.1. Feladatok, tevékenységek kisiskolás korban	26
3.3.2. Feladatok, tevékenységek serdülő- és fiatalkorban	26
4. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS ISKOLAI PROGRAMJA	28
4.1. Az intézmény egészségnevelési szemlélete.....	29
4.2. Helyzetkép.....	29
4.3. Az egészségnevelés célja, feladatai.....	32
4.4. Az egészségnevelés színterei	34
4.5. Az egészségnevelés módszerei	35
4.6. Elvárható magatartásformák.....	36
4.7. Elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv	36
5. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM	38
5.1. Az intézmény környezeti nevelési szemlélete	38
5.2. Erőforrások.....	38
5.3. A környezeti nevelési program céljai, feladatai	40

5.4. ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA	40
5.5. A környezeti nevelés színterei	41
5.6. Módszerek.....	42
6. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, FELADATAI.....	43
6.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai	43
6.2. Az osztályfőnök feladatai.....	44
6.3. Szakmai munkaközösségek	45
7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓK	46
7.1. Magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók segítése	46
7.2. A gyermekek/tanulók egyéni átvezetése, utógondozás	47
8. A GYERMEKEK TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK	48
8.1. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység	48
8.2. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek	48
8.3. A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei.....	48
8.4. Gyermekevédelmi feladatok	49
9. TEHETSÉGGONDOZÁS.....	51
10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS, AZ INTÉZMÉNYI PARTNEREK KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI.....	56
10.1. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, azok gyakorlásának rendje, kapcsolattartás formái	56
10.2. Együttműködés, kapcsolattartás a szülőkkel.....	57
10.3. Együttműködés a különböző területen dolgozó pedagógusok, szakemberek között	59
10.4. Együttműködés partnerintézményekkel	59
11. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYA.....	60
11.1. Osztályozó vizsga.....	60
11.2. Pótló vizsga	60
11.3. Javító vizsga.....	60
11.4. Különbözeti vizsga	61
11.5. Szakmai/képesítő vizsga	61
11.6. Pályaalkalmassági vizsgálat	61
12. A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI	62
13. A FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL – NEMZETI KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY KERETEI KÖZÖTT.....	62
12.1. Felvétel és átvétel.....	62
12.2. Folyamatos továbbhaladás	63
A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK	64
Legitimációs záradék	65
Fenntartói jóváhagyási záradék.....	66
MELLÉKLETEK.....	67

BEVEZETÉS

1. TÖRVÉNYI HÁTTÉR

- 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről
- 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
- 1997. évi XXXI. törvény A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról
- 2003. évi CXXV. törvény az Egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség elmozdításáról
- Autizmussal élő személyek jogi chartája (Hága, 1992.)
- 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. tv. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról
- 110/2012. (VI.4.) 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet a Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- Az intézmény szakmai alapidokumentuma

A nevelő és oktató munka az óvodában, az iskolában, a kollégiumban pedagógiai program szerint folyik. A pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető hagyja jóvá.

A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra, a működtetőre többletkötelezettség hárul, a fenntartó, a működtető egyetértése szükséges. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

2. PREAMBULUM

1. Az intézmény hivatalos neve

Bárczi Gusztáv Óvoda, Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola, Fejlesztő Nevelés-Oktatást Végző Iskola, Kollégium, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az intézmény rövid neve: **Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény**

Címe: 7400 Kaposvár, Bárczi Gusztáv u. 2.

Az intézmény OM azonosítója: 038551

Főigazgató neve: Dr. Benczéné Csorba Margit

Telefon: 82/512-766 tel./fax: 82/316-218

Tagintézmény hivatalos neve:

Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Nagybajomi Tagintézménye

Címe: 7561 Nagybajom, Kossuth Lajos utca 1.

Az intézmény típusa:

egységes gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai módszertani intézmény

Az intézmény székhelye szerinti vármegye neve: Somogy Vármegye

Tankerület megnevezése: Kaposvári Tankerületi Központ

2. Az intézmény fenntartója

Kaposvári Tankerületi Központ

7400 Kaposvár, Szántó utca 5.

3. Az intézmény beiskolázási körzete

A központi oktatási intézmény beiskolázási területe elsősorban Kaposvár megyei Jogú város közigazgatási területe, de szolgáltatást nyújt, felvételt biztosít az ország területéről, illetve a határon túli településekről jelentkező tanulók számára is.

A nagybajomi tagintézmény Nagybjom és a környező települések tanulóinak biztosít felvételt.

3. AZ INTÉZMÉNY KÜLDETÉSE, JÖVŐKÉPE

„Egymás kölcsönös tisztelete nélkül nincs ép társadalom, se kicsi, se nagy.

A gyermekek abban a küldetésben születnek, hogy a közös szépség egy-egy darabját közénk elhozva, a maguk hozzájárulásával újjáteremtsék az emberiséget.

Ezzel a teremtő erővel mindegyikük rendelkezik, akkor is, ha fél keze van, vagy egy se, ha vak, ha béna, ha mongoloid, vagy ha süketnéma.

Nincs szebb, felemelőbb, nemesebb feladat, mint az ő újjászülető munkájukban segédkezni, és igen nagy megtiszteltetés, ha engedik...”

(Kokas Klára)

A Kaposváron működő Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézményben 1948 óta folyik a város és a városkörnyéki települések értelmi fogyatékos gyermekeinek nevelése-oktatása. Több mint fél évszázados múltja alatt kiemelt figyelmet fordított a „más”, az épektől eltérő fejlődésű gyermekek megismerésére, fejlesztésére, felzárkóztatására, képességeinek kibontakoztatására, társadalmi rehabilitációjára.

Intézményünk olyan közös igazgatású közoktatási intézmény:

- amely a gyógypedagógiai ellátásra szoruló tanulók nevelését-oktatását végzi,
- utazó tanári ellátás keretében nyújtja azokat a többlétszolgáltatásokat, amelyek a gyermek egyediségéhez igazított eljárások segítségével a sikeres rehabilitációt, rehabilitációt szolgálják.

Az intézmény célja és küldetése, hogy az SNI gyermekek számára biztosítson komplex gyógypedagógiai szolgáltatást annak érdekében, hogy egyéni életük, társadalmi beilleszkedésük sikeres legyen.

Ennek alapfeltétele az egyéni fejlődési, haladási tempó biztosítása, 21. századi képességek fejlesztése, valamint a speciális tananyag, módszertan alkalmazása. A tanulói tevékenységek szervezésekor előnyben részesítjük azokat a módszereket, eszközöket, eljárásokat melyek során

megvalósul a tudásépítés, együttműködés, IKT eszközök használata, valós problémák megoldása, az önszabályozás lehetősége. Mindezek az esélyegyenlőség megvalósítását segítik elő.

Az iskolában megszerzett tudás akkor lesz a társadalom számára gazdasági érték, ha valós életben felhasználhatóvá, alkalmazhatóvá válik.

A Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény, óvodai, általános iskolai, fejlesztő iskolai, szakiskolai, készségfejlesztő iskolai, kollégiumi, utazó gyógypedagógiai szolgáltatások széles körével támogatja az adaptív nevelés-oktatás megvalósulását.

Az intézményi céloknak megfelelően feladatunk a városi és járási óvodákban, általános és középiskolákban a sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékoságából eredő hátrányának megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük sérülés-specifikus szempontú támogatása tanuló és szülősegítő szolgáltatásainkkal.

Ennek érdekében együttműködünk a szolgáltatást igénylő közoktatási intézményekkel, az érintett gyermekek, tanulók szüleivel, a társadalmi rehabilitációban részt vevő szervezetekkel, szakmai szolgáltatókkal.

A kollégium az intézményben tanuló, hét végén hazautazó gyermekek/diákok élettere a tanítási év során.

Pedagógiai tevékenysége kiegészíti a családi nevelést, biztonságos és fejlesztő környezetet biztosít valamennyi lakója számára. Együttműködik az iskolával és szoros kapcsolatot tart a gyermekek/tanulók családjával.

Az intézmény önálló szervezeti egységei

1. óvoda, fejlesztő nevelés-oktatást végző iskola
2. általános iskola
3. szakiskola, készségfejlesztő iskola
4. kollégium
5. utazó gyógypedagógusi hálózat
6. nagybajomi tagintézmény

Iskolatörténeti áttekintés

1948. október 9-én nyitotta meg kapuit az iskola Bojtay Béla siketnéma intézeti tanár, igazgató, Debreceni Kálmánné, Király Lajosné, Kraxner Alajosné, Laki Béláné gyógypedagógusokkal és 74 diákkal.

Az indulást követő 10 évben a tanulói létszám megkétszereződött. 1960-ban a kisegítő iskolai nevelő-oktató munka a városkörnyéki értelmi fogyatékos tanulók speciális ellátását is felvállalhatta, mivel az iskola új épületbe költözött. Ezentúl a rászoruló tanulóknak egész napos, ún. iskolaotthonos ellátást is biztosított.

Az alapító igazgató 21 évig vezette az iskolát. Ezt követően 1 éven át megbízott igazgató, Böröcz János irányításával folyt a munka.

1971-től 27 éven át Kamper Antal igazgatása alatt újabb jelentős szakmai változások következtek be az iskola életében.

1987-ben egy 250 férőhelyes, új épületbe költözött az intézmény, az előző években kialakult túlszűfolttság és a speciális igények miatt.

1998-tól dr. Benczéné Csorba Margit vette át az intézmény vezetését, az ő irányításával indult az óvodai nevelés és a szakiskolai képzés részeként a 9. és 10. osztály.

Az iskola *pedagógiai szakmai műhely, módszertani intézményként* működik, melynek keretében utazó gyógypedagógiai ellátást biztosít a város és a járás számára.

1994-ben a tantestület életre hívta az „*Add a kezed!*” *Alapítványt*, amely jelentős segítséget nyújt az iskolában folyó tehetséggondozási, részképesség-fejlesztési, szabadidős programok anyagi hátterének biztosításához.

2003-ban az intézmény módszertani központtá alakult, a vonatkozó szakszolgálati és pedagógiai-szakmai szolgáltatásokkal, melyek 2013 januárjában a hatályos jogszabályoknak megfelelően leválasztódtak és önállósultak. Ezzel egyidejűleg az utazó gyógypedagógiai hálózat megerősödött.

A módszertani intézmény a nevelő-oktató munka mellett szakmai műhellyé vált. Minősített referenciatézményként, kiválóra akkreditált tehetségpontként, mentoráló intézményként, majd bázisintézményként és minősített tehetséggondozó műhelyként aktívan segíti az azonos típusú és a többségi iskolák szakmai tevékenységét.

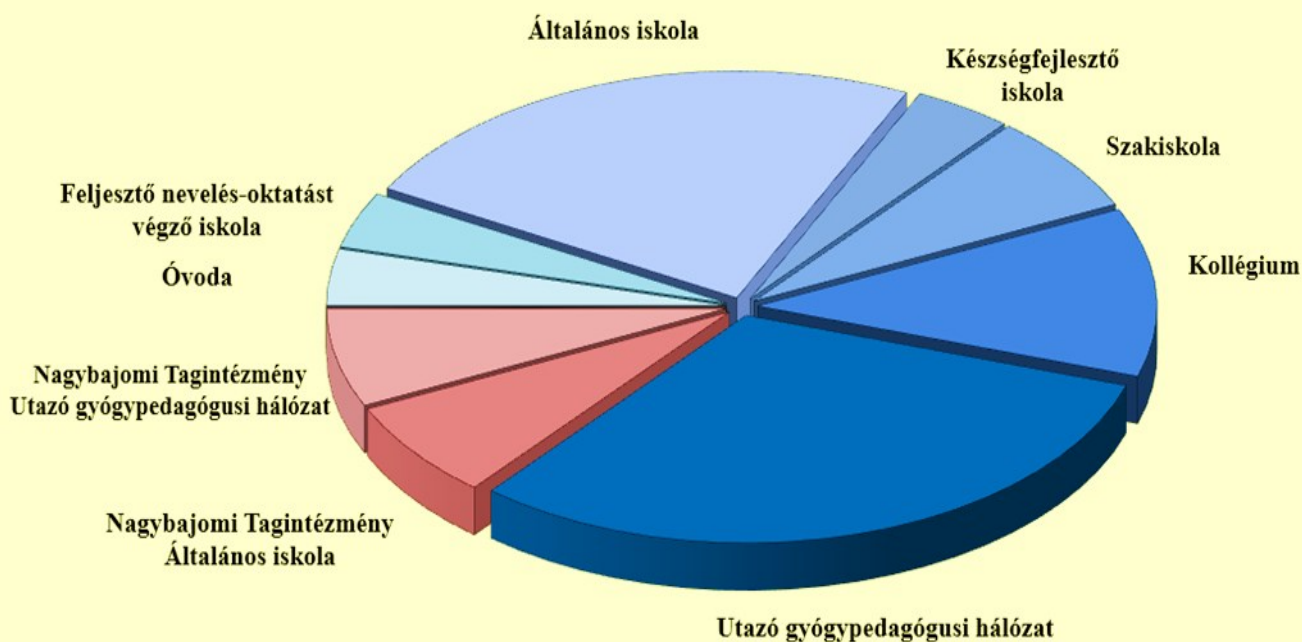
A gyógypedagógia szakos főiskolai hallgatók gyakorlati képzése, tanítási gyakorlata több mint 30 éve folyik intézményünkben. A gyakorlati képzést vezető kollégáink szakmai hírnevét előadásaik, publikációik, díjaik fémjelzik.

Gyógypedagógiai módszertani intézményként, tehetségpontként kiemelt figyelmet szentelünk a hálózati tanulás kialakításának és a hálózat bővítésének fontosságára.

2014 szeptemberétől a Nagybajomi Tagintézmény csatlakozásával bővült az ellátandó feladatok köre.

A Szakmai Alapdokumentum meghatározza alap- és szakfeladatainkat.

Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Helyzetkép

Tanulóinkat a pedagógiai szakszolgálatok javaslata alapján iskolázzuk be. Ebben az értelemben iskolánk „bemenet-szabályozott” intézmény, az átjárhatóságot biztosítva a jobb képességű tanulók egyéni fejlesztésével lehetővé tesszük a többségi általános iskolába, illetve az értelmileg akadályozottak csoportjából a tanulásban akadályozottak osztályába való bekerülést.

Évfolyamok száma:

Székhelyintézmény

- óvodai csoport (vegyes)
- általános iskola
 - enyhe értelmi fogyatékosok (1-8. évf.)
 - középsúlyos értelmi fogyatékos csoport (1-8. évf.)
 - autisztikus tüneteket mutató, autista tanulók csoportjai (1-8. évf.)
- fejlesztő nevelés-oktatást végző iskola csoportjai
- szakiskola (1+2 évfolyam)
- készségfejlesztő iskola (2+2 évfolyam)
- 70 fő gyógypedagógiai kollégiumi férőhely

Nagybajomi Tagintézmény

- általános iskolai csoport (1-8. évfolyam)
- szakiskolai előkészítő évfolyam (9E)

A nevelő-oktató munka intézményi sokszínűsége miatt -óvodai nevelés, általános iskola, fejlesztő nevelés-oktatást végző iskola, kollégium, utazó gyógypedagógusi hálózat, szakiskola, készségfejlesztő iskola - a pedagógiai program területspecifikus elemei a mellékletben szereplő dokumentumokban jelennek meg.

EFOP 3.1.6-16-2017-00015 azonosító számú projekt keretében kidolgozott innovációk, átvett jógyakorlatok az intézmény Pedagógiai Programjának 6. sz. mellékletében találhatóak.

Az intézmény feladata és alaptevékenysége

Sajátos nevelési igényű, értelmi fogyatékos és társuló fogyatékossgal élő gyermekek, tanulók pedagógiai, gyógypedagógiai ellátása. Állapotuknak megfelelő óvodai, iskolai, szakiskolai, készségfejlesztő iskolai nevelése és oktatása, fejlesztő nevelés-oktatás, logopédiai, gyógytestnevelési, szomatopedagógiai, konduktív pedagógiai, tiflopedagógiai, szurdopedagógiai, pszichológiai feladatok ellátása, gyógypedagógiai tanácsadás biztosítása.

Változó létszámmal beiskolázásra kerülő, autisztikus tüneteket mutató és autista tanulók nevelése, oktatása. Napközi otthoni és tanulószobai foglalkozás (szorgalmi időben).

Kollégiumi szálláshelynyújtás sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók számára.

Az utazó szakemberhálózat keretében a többi gyermekkel együtt nevelt, sajátos nevelési igényű gyermekek speciális fejlesztése utazó gyógypedagógussal. Felsőfokú, főiskolai és egyetemi szintű képzésben részt vevő hallgatók gyakorlati képzése.

Az intézmény alapfeladaton túli tevékenységei, országos hatókörű szolgáltatásai

Minősített referencia intézmény

2015 óta az intézmény három referenciaterületen 18 jó gyakorlattal, 9 megújított jó gyakorlattal rendelkezik. A minősítés alapja a „Mindenki tehetséges valamiben” című jó gyakorlat. A szolgáltatói rendszer, referencia intézményi működés célja jó gyakorlatok népszerűsítése, átadása, adaptáció szakmai támogatása, valamint mintaértékű pedagógiai tevékenység és szakmai professzionalizmus közvetítése, tudástranszfer, hálózati együttműködés.

Az intézmény által kidolgozásra került jó gyakorlatok megtalálhatók az iskolatáska felületén <https://iskolataska.educatio.hu> és a mellékletben.

(6. sz. melléklet)

Akkreditált kiváló tehetségpont

[Kaposvári Bárczi Gusztáv Módszertani Központ Tehetségpontja](#)

2011-ben vált regisztrált tehetségponttá az intézmény, majd 2012-ben a Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége és a Magyar Géniusz Projekt iroda által kezdeményezett Tehetségpont akkreditációt megpályázva, Akkreditált Kiváló Tehetségponttá minősült. Ezt követően újra minősülve a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács térségi hatókörű, akkreditált kiváló Tehetségpontja cím használatára vált jogosulttá.

A tehetséggondozás a hátránykompenzáció, az esélybiztosítás kiemelt területe, melynek középpontjában a tehetség azonosítása, a tehetséggondozás, a tehetségek segítése (tehetség-tanácsadás), az együttműködés különféle formái és a hálózati tanulás áll.

A tehetségponttá válás, a tehetséggondozás hálózatba szervezése támogatja az intézményi és intézményközi szakmai együttműködésünket, a hálózati tanulást, a minőségi tudástranszfer megvalósulását, a szervezetfejlődést, az adaptív nevelés megvalósulását.

"Köznevelés az iskolában" c. projekt Módszertani Innováció modul – mentoráló intézményi működés

Mentoráló intézményi feladataink

- együttműködés feltételeinek megteremtése, tudásmegosztás
- a modellek disszeminációja
- műhelymunka, workshop, hospitációs tréning
- adaptációs folyamat támogatása, mentorálás

Módszertani modelljeink

- „Mindenki tehetséges valamiben” A tehetséggondozás szerepe és lehetőségei a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésében
- Autizmus specifikus integráció támogatása
- Egészség(L)esen – Egészségnevelési program
- Katica – tanoda óvodai modell - képességfejlesztő, attitűdformáló program
- „Segítünk, hogy segíthess!”- integráció, inklúzió támogatása, segítése
- Útjelző- hallgatói képzés a XXI. században

Az Oktatási Hivatal Bázisintézménye

Célok, feladatok

- Nevelési-oktatási gyakorlatunk átadása, elterjesztése, megismertetése, valamint más köznevelési intézmények értékelvű szakmai fejlesztő tevékenységének támogatása.
- A vállalt feladatok, jó gyakorlatok, modellek, átvezetési tervek, műhelymunkák, konzultációk, előadások, óra/foglalkozás látogatások a tanulók közötti különbözőségekre, a sérülés-specifikumokra, a személyiségformálásra, a módszertanra, szemléletformálásra, a kiemelkedő képességek gondozására irányulnak.
- Az együttműködés az érdeklődő résztvevő intézményekkel esetmegbeszélésekkel, tanácsadással, konferenciákon, rendezvényeken való közös részvétellel bővíthet az igényeknek megfelelően. Az átvevő intézmények módszerekhez, technikákhoz, óra-és fejlesztési tervekhez kapnak ajánlást és szakmai segítséget.

Minősített Tehetséggondozó Műhely

Célok, feladatok

- A kettős különlegességű, sajátos nevelési igényű tehetséges gyermekek, tanulók, fiatalok tanulmányi területének, érdeklődési körének megfelelő, emocionális szükségleteit is figyelembe vevő programok megvalósítása.
- Egyénre szabott, értékelvű, öntevékenységen és kreativitáson is alapuló komplex személyiségfejlesztés, mentorálás.
- Tanácsadás és szakmai támogatás nyújtása a tehetséges gyermek környezete - a szülők, pedagógusok és más tehetséggondozó szakemberek, illetve intézmények – számára.

Örökös Ökoiskola

Célok, feladatok

- Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását.
- Megértetni a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük hagyományainak, értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- A tanulók életmódjában a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá.
- A fenntarthatóság pedagógiájában a környezettudatos gondolkodás, életmód kialakítása, elmélyítése, együttműködve a város önkormányzatával, a szülői házzal, társadalmi szervezetekkel.

Energiatudatos Iskola

Célok, feladatok

- Szemléletformálással, mentorálással, példamutatással segíteni a gyermekek/ tanulók fenntarthatósági, környezettudatos nevelését.

Gyógypedagógus hallgatók gyakorlati képzésének biztosítása

A gyakorlati képzésben a tanulásban akadályozottak pedagógiája szakirány /BA képzés/ nappali és levelező tagozatos hallgatók, valamint az értelmileg akadályozottak pedagógiája szakirány nappali és levelező tagozatos hallgatók vesznek részt.

Az intézmény szakvezetői folyamatos belső és külső képzésekkel biztosítják a folyamatos megújulást, a tanulószervezés új eljárásainak, az adaptív oktatás elemeinek és az új típusú gyógypedagógus szerep szemléletének közvetítését. A Kaposvári Egyetemen az elméleti oktatásban résztvevő pedagógusok oktatott tantárgyaikhoz kapcsolatosan kitérnek a gyógypedagógiai munka egyéb területein folyó munkára, kiemelten a tehetséggondozás elméleti és gyakorlati lehetőségeinek bemutatására.

A szakmai gyakorlat az óvodától, az általános iskola 1-8. évfolyamain, a szakiskolán át a kollégiumig, az értelmileg akadályozottak iskolai színtereitől, a fejlesztő osztályokig, felöleli az oktató- nevelő munka valamennyi területét.

A szakmai gyakorlat során a hallgatók betekintést nyerhetnek a speciális szakterületeken folyó mindennapi pedagógiai gyakorlat folyamataiba.

A Kaposvári Egyetem Partnerintézménye

Célok, feladatok

- pedagógusjelöltek szakmai fejlődésének segítése, mentorálása
- az egyetemi képzés szakmai programjaiban való részvétel
- konstruktív együttműködés az egyetemmel

Az intézmény önértékelése

Az intézményben a gyermek áll a középpontban, cél, hogy egyéni fejlődési ütemének figyelembevételével, minél optimálisabb szintre juthasson.

A pedagógusok a gyermekek szükségleteiben gondolkodnak, az optimális tanulási feltételek megteremtésével, a szükséges eszközök biztosításával, a feladatsorok, tevékenységrendszerek és az ismeretszerzés munkaformáinak végig gondolásával, megszervezésével.

A speciális intézmény, mint forrásközpont, fejlesztő, tanácsadó, szakmódszertani központként működik.

A belső szerkezet átalakulása –autisták, súlyos és halmozottan fogyatékosok fogadása, óvodáskortól a tankötelezettség végéig, létszámuk jelentős megnövekedése – a pedagógiai szemlélet megújulását, változását kívánta meg. A tanítási-tanulási folyamat sikerességét az új tanulási eljárások- moduláris oktatás, projekt, témahét, kooperatív tanulás – alkalmazása biztosítja, komplex folyamattá téve a tanulást. Mindezt az alkalmazott módszerek életszerű kerete, a cselekvésből kiinduló gondolkodás, a felfedeztető tanulás és tevékenységközpontú fejlesztés szolgálja.

Fontossá vált az új szakmai gondolkodásmód, a szakszerűbb pedagógus, szakmai hitelesség, megfelelő végzettség, folytatódottak a továbbtanulások, önképzések.

A hagyományos tanárszerep átformálása a gyógypedagógusokon túl a többségi, befogadó pedagógusokat is érintette. Pedagógusaink tudatosan készültek a hátránykompenzáció, tehetséggondozás módszertana mellett az IKT- eszközökkel támogatott oktatás bevezetésére, elektronikus tananyagok fejlesztésére, e-módszertani kiadványok készítésére, 21. századi tanulási képességekhez igazodó oktatás-nevelés módszereinek megismerésére, alkalmazására.

Az évek során felhalmozódott tudás és tapasztalat átadására lehetőség nyílik a műhelymunkák során, a tanácsadásokon. A pályázati keretből megvalósuló konferenciákon intézményünk pedagógusai előadásaiikkal segítik az integrációs szemlélet alakítását, a gyakorlatban a korszerű eszközök, módszerek, struktúrák megismertetését.

A módszertani centrum a többi intézmény számára is példaértékű, gyermekközpontú, minden esetben befogadó, szervezeti innovációval rendelkező és ezt szolgáltatásaiban publikálni, valamint átadni képes köznevelési intézmény, amely közreműködik szakmai műhelyek tartalmi kínálatának biztosításában és megvalósításában.

Az intézmény kapcsolatai

Iskolánk kiegyensúlyozott kapcsolatot épített ki és tart fent a működésében közvetlenül érintett szervezetekkel, intézményekkel. Működő kapcsolataink vannak az országos szakmai szervezetekkel, a fogyatékosokat képviselő érdekvédelmi, sport és kulturális szervezetekkel. Az integrációban résztvevő többségi óvodákkal, általános és középiskolákkal, a követő gyógypedagógiai és a befogadó intézményekkel szakmaközi együttműködéssel segítjük elő az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtését.

Az intézmény működési, ügyviteli, gyermekvédelmi feladatainak ellátása során az iskola vezetősége állandó munkakapcsolatban áll a fenntartóval, a polgármesteri hivatallal, a gyermekvédelmi intézményekkel, a rendőrséggel, a kisebbségek fenntartóival, egyesületekkel, alapítványokkal, civil szervezetekkel.

A pedagógiai programban foglaltaknak megfelelően (egészségvédelem, környezetvédelem, tehetséggondozás, esélyegyenlőtlenség csökkentése stb.), valamint az eredményes oktató és nevelő munka érdekében az iskola és a kollégium rendszeres munkakapcsolatot tart fenn egészségügyi, közigazgatási és más intézményekkel, szervezetekkel.

A módszertani intézmény partneri köre országos szintű, kiterjed a közoktatás valamennyi résztvevőjére - óvodától a középiskoláig - a szakszolgáltató intézményekre és a területen érintett pedagógusokra.

A módszertani intézmény szolgáltatásainak régiós kiterjesztésével, standardizált fejlesztéssel hozzájárul az **inkluzív** oktatás kialakításához. A gyógypedagógiai és befogadó intézmények bevonásával olyan szolgáltatási rendszert alakít ki, amely hatékonyan segíti az együttnevelés pedagógiai gyakorlatát, együttműködve a MATE Kaposvári Campussal és a vármegyei kórház gyermekosztályával. Partneri kapcsolataiban a folyamatok generálója, tapasztalataival segíti a közoktatás fejlesztését, a horizontális, hálózati tanulást, a legfrissebb információk átadását. A különböző területeken átadott jó gyakorlataival, szakmai műhelyével biztosítja az ismeretek megosztását. Kapcsolatot tart a szakmai szolgáltatásban résztvevő intézményekkel, és a szakszolgálatokkal. Akkreditált továbbképzési programjai támogatják a különleges bánásmódot igénylő gyermekek/tanulók hatékony nevelését-oktatását (pl. integráció, inklúzió, tehetséggondozás).

Az iskola tanulónépessége

Tanulóink a pedagógiai szakszolgálatok javaslatára kerülnek beiskolázásra. Az elmúlt évek átlagában a 300 főt meghaladó tanulólétszám tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, súlyos és halmozottan fogyatékos, autista gyermek.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat az óvodától a középiskola befejezéséig évente változó létszámú, több mint 700 fő gyermeket, fiatalt lát el.

Az intézmény személyi és tárgyi feltételei

Személyi feltételek

Intézményünkben a gyógypedagógiai feladatokat a jogszabályoknak megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek látják el.

A szakiskolában a közismereti tantárgyakat gyógypedagógusok oktatják. A szakmai gyakorlati oktatás saját tanműhelyekben és külső gyakorlati képzőhelyeken folyik, együttműködési megállapodás vagy tanulószerveződések keretében.

A pedagógusok szakmai tudásuk elmélyítése, ismereteik bővítése, sokoldalú képzettségük érdekében különböző tanfolyamokon, továbbképzéseken vesznek részt. A továbbképzéseket az évenkénti továbbképzési tervben határozzuk meg, melyhez a szakmai munkaközösségek véleményét is beszerezzük.

Tárgyi feltételek

Az intézmény központi épülete Kaposvár megyei Jogú Város Önkormányzatának tulajdonában álló 9561. hrsz-ú ingatlanon fekszik.

A tagintézmény a Nagybajom Város Önkormányzatának tulajdonában álló 1043/3 hrsz-ú ingatlanon fekszik, valamint a 1021 hrsz-ú ingatlanon lévő tornaterem épületét használja.

Tantermek

A központi iskola fő épületében az alsó és felső szinten a tantermek száma: 25 osztályterem, 3 szaktanterem. Az osztálytermek 12-14 fő befogadására alkalmasak.

Kétszemélyes tanulópadok, szekrények, polcok, a folyosón beépített szekrények helyet biztosítanak a tanulók felszereléseinek, valamint az oktatás taneszközeinek. A tantermek, néhány szaktanterem kivételével, a délutáni foglalkozások szinterei is. A pedagógusok – lehetőségeikhez mérten – mesesarkokat, játszósarkokat alakítottak ki a napi életritmus szervezéséhez.

A szakiskolai szakmai gyakorlati képzéshez, oktatáshoz műhelyek állnak rendelkezésre.

A gyakorlati képzés területén a feladatok teljesítéséhez szükséges gépekkel, szerszámokkal, berendezésekkel, a balesetmentes munkavégzéshez szükséges munkavédelmi eszközökkel, védőfelszerelésekkel a gyakorlóhelyek és a belső tanműhelyek rendelkeznek.

Az eszközök, taneszközök körét folyamatosan bővítjük részben pályázatok, részben egyéb támogatások útján.

Különálló épületben kerültek elhelyezésre az óvodai csoportok.

A tagintézményben 9 osztályterem, valamint 4 szaktanterem található. A termek többsége egyszemélyes tanulóasztalokkal és szekrénysorokkal berendezett.

A foglalkoztatás egyéb terei, termei

Központi intézmény

- Az egyéni fejlesztések és kiscsoportos foglalkozások színterei a tantermeknél kisebb egyéb termek, leválasztott helyiségek (logopédia).
- Gyógytestnevelés, gyógytorna céljára kialakított terem.
- A tornatermet szertár, öltözők, tisztálkodási helyiségek egészítik ki.
- A könyvtárban a kölcsönzésen kívül lehetőség van foglalkozások szervezésére.
- A kollégiumi épületrész 70 férőhellyel 4 ágyas szobákkal, a szükséges mellékhelyiségek biztosításával teremti meg a lehetőséget a bentlakást igénylő tanulók számára, a kulturált elhelyezésre.

Nagybajomi Tagintézmény

- A kiscsoportos foglalkozások megtartására alkalmas 4 kisméretű terem.
- A tornaterem (Kossuth Lajos u. 17.) felújított, akadálymentes épülete.

Közös helyiségek

Központi intézmény

- A szabadidő, a csoportközi foglalkozások szerveződésének helyszíne a játszóudvar és a kollégium társalgója.
- A tanórák közti szünetekben az udvaron, rossz idő esetén a folyosókon tartózkodnak a gyerekek.
- Az ebédlő a napközis tanulóknak háromszori, a kollégistáknak napi ötszöri étkezés színhelye. A tanulók a kulturált étkezés mellett gyakorolhatják a társas viselkedés összes formáját.
- A sportudvaron a két sportpálya jó idő esetén a tanulók mindennapi testedzését szolgálja, felkészülési lehetőséget biztosít a versenysportolók számára

Nagybajomi Tagintézmény

- a tanulók a Csokonai Iskola ebédlőjében étkeznek
- közösségi rendezvények, szabadidős foglalkozások tartására aula áll rendelkezésre
- a sportpálya jó idő esetén a testnevelés órák és a szabadidő sport helyszíne

A kollégium tárgyi feltételei

A tanulók 3-4 ágyas szobákban vannak elhelyezve. Ágyneműtartós ágyak és egy-egy szekrény, éjjeli szekrény, polcok szolgálják a tanulók kényelmét.

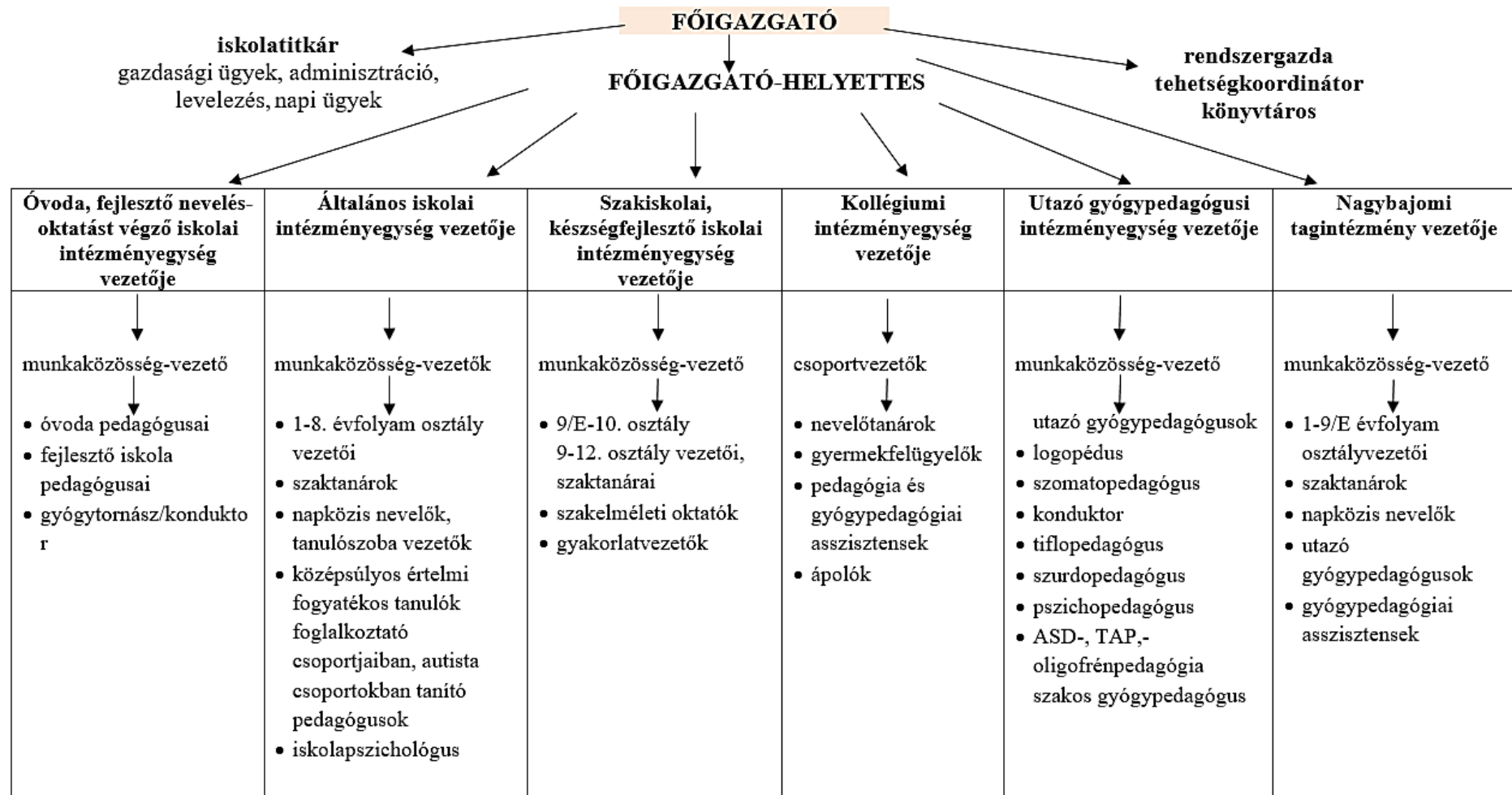
Közösségi helyként játszószoba, foglalkoztató terem áll rendelkezésre.

A tanulók iskolába járásának biztosítása

Az iskola városközponttól való távolsága, valamint Kaposvár környékéről történt beiskolázások miatt, a tanulók nagy része átszállással, helyi járatú autóbussszal közlekedik, valamint az intézmény rendelkezésére áll egy 51 személyes autóbusz és egy 9 személyes kisbusz, melyek biztosítják:

- a városban lakó, a város peremén élő gyermekek, tanulók szállítását,
- a város környékén adott útvonalon élők mindennapos óvodába, iskolába járását.

Az intézmény szervezeti, irányítási rendszere

Az iskola életét, belső rendjét, működését, szervezeti felépítését törvényi előírások szabályozzák. A nevelőtestület a mindenkor hatályos jogszabályok alapján véleményez, vagy dönt. A zökkenőmentes működést az intézmény szervezeti és működési szabályzatában és a házirendben leírtak, továbbá szabályzatok, tervek szabályozzák, melyek az SZMSZ mellékletei.

AZ INTÉZMÉNY NEVELÉSI PROGRAMJA

1. AZ ISKOLAI NEVELÉS-OKTATÁS PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, KÖZÖS ÉRTÉKEI, CÉLJAI, FELADATAI

Magyarország Alaptörvénye, A nemzeti köznevelésről szóló törvény, a Nemzeti alaptanterv és az Irányelvek szellemében nevelő-oktató munkánkat a következő alapelvek és célok határozzák meg.

1.1. Alapelvek

- A másság, a sokszínűség elfogadása, gyermekközpontúság
- A különleges gondozás, mint alapvető igény és feladat
- Az esélyegyenlőség feltételeinek megteremtése
- A fogyatékosok eredményes szocializációja, társadalmi integrációja
- Egységes pedagógiai szemléletmód
- Adaptivitás, egyéni bánásmód elve
- Fejlesztés elsődlegességének elve
- A kulcskompetenciák fejlesztése, erősítése

Igazodva tanulóink lehetőségeihez, speciális igényeihez:

- szükség szerint *hosszabb időszávot biztosítunk a feladatok megoldásához*
- a nevelési- tanítási tartalmak, elvárások, követelmények és az értékelés igazodik tanulóink egyéni sajátosságaihoz

Az eredményes nevelés-oktatás érdekében *sajátos tanulásszervezési* megoldásokat alkalmazunk, különös hangsúlyt fektetve a rehabilitációs, rehabilitációs tevékenységre, a sérült gyermek, *tanuló holisztikus megközelítésére, személyiségének fejlesztésére.*

Fontosnak tartjuk az elfogadó, nyitott környezet kialakítását, ami a sérült gyermek eredményeit, sikeres próbálkozásait, önmagához mért fejlődését értékeli, másságát elfogadja.

Az integritás elvét követve aktívan együttműködünk a gyógypedagógiai intézményekkel, többségi általános és középiskolákkal, azok tevékenységéhez szakmai-módszertani segítséget nyújtunk.

1.2. Célok, értékeink

Stratégiai célok

A nevelőtestület a fenti alapelvek szellemében végzi pedagógiai tevékenységét. Az intézmény stratégiai célja olyan gyógypedagógiai centrum működtetése, ahol megfelelő feltételek mellett a sokoldalúan képzett gyógypedagógusok, az innovációra kész nevelőtestület korszerű terápiás eljárásokkal, fejlesztő eszközökkel, speciális taneszközökkel bármely fogyatékosságtípushoz gyógypedagógiai megsegítést tud biztosítani óvodás kortól a munkába állásig, mindezzel hozzájárulva az SNI és hátrányos helyzetű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztéséhez, társadalmi integrációjához.

Általános célok

- Az intézménybe járó gyermekek/tanulók harmonikus testi, lelki és értelmi fejlődésének biztosítása.
- Készségeik, jártasságaik, életkoruknak és képességüknek megfelelő fejlesztése.
- Nevelés-oktatás eszközeivel a társadalmi integráció megvalósítása, a leszakadás megakadályozása és a tehetséggondozás.¹
- Általános műveltség megalapozása.
- A művészetek iránti fogékonyság kialakítása iskolán belüli és kívüli tevékenységekkel, programokkal.
- A közösséghez tartozás érzésének kialakítása, a nyitottság, az elfogadó és befogadó, kölcsönös bizalmon és tiszteleten alapuló szellemiség ápolása.
- Egészséges életmódra, rendszeres és kiegyensúlyozott életvitelre nevelés.
- A fenntarthatóság, a környezeti problémák iránt érzékeny, felelősen gondolkodó és cselekvő emberré nevelés.

Nevelési célok- fejlesztési területek

A nevelési célok hordozzák azokat az értékeket, melyek tükrözik a XXI. században megjelent új társadalmi igényeket. A célok eléréséhez nevelési programunkat és a választott kerettantervet alkalmazzuk, mely alapján elkészítettük helyi tantervünket. Mindezek során a Nemzeti Köznevelési Törvény, a Nat, az Irányelvek és egyéb jogszabályok előírásait alkalmazzuk.

Értékek, célok

- **A testi és lelki egészségre nevelés** napjaink meghatározó feladata az egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek és szokások, az önellátás, a szocializációs technikák elsajátítása a környezettel való harmonikus együttéléshez. **Kiemelten fontos a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése, az indulat- és konfliktuskezelési technikák elsajátítása.**
- **Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése:** reális önismeret, önértékelés kialakítására való törekvés, a másság elfogadtatása, a kisebbségi létből fakadó előítéletek kezelése a társas kapcsolatokban.
- **Felelősségvállalás másokért, önkéntesség:** az együttérzés, együttműködés, egymás elfogadása gyakorlati tevékenységeken keresztül, segítségnyújtás gyakorlása, felelősség a végzett munkáért.
- **Erkölcsei nevelés:** az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása. Az egyetemes emberi értékek: a humánus, a szeretet, a jóság, a megértés, a nemzethez való kötődés, a másik emberrel való törődés, a kulturált emberré válás eszményének továbbadása, a tanulók fejlettségi szintjének megfelelően. A környezeti, természeti és ember alkotta értékek felismerésére és megőrzésére nevelés. A durvaság elutasítása a viselkedésben és a kommunikációban, valamint az igénytelenség visszaszorítása.
- **A családi életre nevelés:** az értékrendben bekövetkezett változások, a hagyományos család kereteinek felbomlása az eddigiektől eltérő felfogást és nevelési gyakorlatot követel az

¹ A nemzeti köznevelésről szóló 2011 évi CXC törvény 1. § (1)

iskolai nevelés keretein belül is: felkészítés a szülői szerepre, a családi életre, családtervezés, párkapcsolati konfliktusok kezelésének elsajátítása.

- **Nemzeti öntudat, hazafias nevelés:** nemzeti kultúránk nagy múltú értékeinek, a szülőföldünk, népünk gyökereink megismertetése, tisztelete, kötődések és azonosulások kiépítése, a magyarságtudat megőrzése közösségi tevékenységek által. Hagyományőrzés.
- **Állampolgárságra, demokráciára nevelés** – törvénytisztelet, az együttélés szabályainak megismerése. Jogok és kötelességek szerepének megértése a Házirend alapján. Az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, a demokrácia szabályainak tudatosítása, gyakorlása.
- **Fenntarthatóság, környezettudatos** magatartás kialakítása az élő természettel, az épített, a társadalmi környezettel kapcsolatosan, valamint a saját életvitelük tekintetében. Megismertetni a tanulókat az élővilágot és benne az embert veszélyeztető környezeti válsággal, globális problémákkal, lakóhelyükön is fellelhető környezeti gondokkal. Felébreszteni a felelősségérzetet, a tenni akarást a környezeti értékek megőrzésére a lakóhelyükön.
- **Gazdasági és pénzügyi** nevelés: a pénz szerepének, a gazdaságosság fontosságának megismerése, az önálló életvitelhez szükséges alapvető gazdasági ismeretek gyakorlati elsajátítása.
- **Médiatudatosságra** nevelés: a valóság és a virtuális valóság megkülönböztetése, az új és a hagyományos médiumokkal szembeni kritikai hozzáállás kialakítása.
- **A tanulás tanítása:** az élethosszig tartó tanulás alapjainak lerakása az egyénre szabott tanulási technikák elsajátíttatásával, digitális technológiák megismertetésével, tudatos használatával. A szakiskolában mobilizálható szakmai ismeretek nyújtása.
- **Munkára nevelés, pályaorientáció:** a munka világának megismerése, az emberek által végzett munka fontosságának tudatosítása. A gyakorlati képzésre épülő neveléssel a minőséget megbecsülő, pontos, fegyelmezett munkavégzés képességének kialakítása, a munkában való együttműködés készségének fejlesztése. A tanulók felkészítése a munkaerőpiacon történő munkavégzésre, munkahely-felkutatási, „önmenedzselési” technikák kialakítása.
- *Az EFOP-3.2.5-17-2017-00010 Pályaorientáció megerősítése a köznevelési intézményrendszerben Szakszolgálati támogatottsággal című projektben kidolgozásra került Önismereti, konfliktuskezelési csoport és Pályaorientáció- Csoportos tematika program az intézmény pályaorientációs napjának részét képezi. A programokat igény esetén a Somogy Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat valósítja meg. A fenti pályaorientációs programok az intézmény Pedagógiai Programjának 6. sz. mellékletében találhatóak.*

- A tanulói személyiség széleskörű fejlesztése, a Nat-ban foglalt **kulcskompetenciák kialakítása/fejlesztése**

Nat 2020.

- A tanulás kompetenciái
- Kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)
- Digitális kompetencia
- Matematikai, gondolkodási kompetenciák
- Személyes és társas kapcsolati kompetenciák
- A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái
- Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák

A nevelési célokban megtestesült értékek áthatják az iskolai nevelés-oktatás minden területét, a gyakorlatban a nevelési program, a helyi tanterv, a tanítási, fejlesztési programok napi megvalósításában jelennek meg óvodánkban, iskolánkban és a kollégiumban is.

1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

Különös tekintettel a sérülés specifikumaira: gyógypedagógiai ellátás keretében biztosítani a tanulásban akadályozott, az értelmileg akadályozott, a súlyos és halmozottan sérült, a beszéd fogyatékos, az autista tanulók sajátos nevelési szükségletéből adódó iskolai nevelés-oktatást, fejlesztést és a terápiák alkalmazását.

A konkrét feladatok a célokból, alapelvekből következnek, amelyeknek a nevelő-oktató munka minden területén érvényesülni kell:

- Az alapfokú iskolázás teljes tartalmában – szükségleteinek megfelelően – egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs és rehabilitációs ellátásban, terápiában részesíteni valamennyi tanulót.
- Megfelelő tanulásszervezési formákkal és módokkal biztosítani, hogy a tanórákon és a tanórán kívüli tevékenységben érvényesüljön a **differentiált, az egyéniesített fejlesztés**.
- A követelmények teljesítéséhez egy tanévnél hosszabb időkeret biztosítása azon tanulók számára, akiknél az évfolyamra meghatározott követelmények teljesítése akadályozott.
- A *súlyos és halmozottan fogyatékos tanulók fejlesztő oktatásának irányelvei* figyelembevételével elkészített egyéni fejlesztési tervek alapján, a **fejlesztő nevelés - oktatásban** résztvevő tanulók sérült funkcióinak **habilitációs fejlesztése**.
- Az *autizmussal élő tanulók számára* a sérülésből következő fejlődési hiányok, elmaradások kompenzálása a kommunikációs, szociális, kognitív és szenzomotoros készségek területein.
- Az önálló tanulási képesség fejlesztése érdekében különböző tervezett és szervezett formák biztosítása (kiemelten napközi, tanulószoba).
- Olyan tanulási környezetet, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítani, amelyben a valóságról sokoldalú, konkrét tapasztalatokat szerezhet, és közvetlen vizsgálódásokból kiindulva juthat el a tanuló az ismeretek képi, majd absztrakciós szintjéhez.

- Sokoldalú szemléltetéssel, cselekvéssel, gazdag feladattárral biztosítani az egyes tantárgyakhoz kötődő készség- és képességfejlesztést, a tevékenységek bővülő körét.
- Kiemelt figyelmet fordítani az alapozást szolgáló 1-4. évfolyamot felölelő pedagógiai szakaszra, ahol a tanuláshoz szükséges pszichés funkciók fejlesztése a hangsúlyos. A tanulási szokások alapozása, gyakorlása foglalkozásokon; olyan lehetőségek megteremtése, ahol a tanulók gyakorolhatják az ön- és környezet-ellátáshoz, a társadalmi együttéléshez, az önálló és eredményes életvezetéshez nélkülözhetetlen tevékenységeket.
- Az általános iskola befejezése után három éves szakiskolai illetve készségfejlesztő iskolai képzés önálló életkezdéshez szükséges ismeretek és/vagy szakmai képzés biztosítása.
- A 21. századi munkaerőpiac által elvárt kompetenciák fókuszba helyezése, azok célirányos fejlesztése.
- A szülők és az iskola között olyan kapcsolat (gondozási jogviszony) megteremtése, ahol a nevelési feladatok megvalósításában partnerként vesz részt a szülő.
- A tanulók és szülők folyamatos tájékoztatása az iskolai tevékenység fejlődéséről, az elért eredményekről, lehetőségekről.
- A tanuló szükségletének és a szülők igényének megfelelően teljes ellátás biztosítása – ügyelet, oktatás, étkeztetés, fejlesztő terápiák, napközi, tanulószobai ellátás, szakkörök, klubok, tehetséggondozás.
- A tanulók bevonása, megtanítása az iskolai életük szervezésére, szervezeteik működtetésére, gyakorlására, kötelezettségeik felfogására, értelmezésére.
- Társadalmi veszélyhelyzetek megelőzése és kezelése
 - A nevelési helyzetek kiaknázásával a társadalmilag elfogadott erkölcsi, etikai értékek megismertetése, elfogadtatása, gyakoroltatása.
 - A tanulók tevékenységére, interaktivitásra lehetőséget adó tanítási stratégiák, módszerek megismerése, alkalmazása.
 - Tanulási folyamat és tanulási fejlettség koherenciájának megvalósítása.
 - Az eltérő előzményekből, körülményekből és egyéni sajátosságokból eredő különbségek kiegyenlítésére való törekvés.

Az utazó gyógypedagógusi hálózat célja, feladata

Az utazó gyógypedagógusi hálózat az integráltan nevelt, oktatott SNI gyermekek/tanulók számára biztosít gyógypedagógiai szolgáltatást, melynek célja együttnevelés sikeres megvalósítása, az esélyegyenlőség biztosítása. Feladata a városi, járási óvodákban, általános- és középiskolákban a sajátos nevelési igényű tanulók fogyatékoságából eredő hátrányának megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük sérülésspecifikus szempontú támogatása. Ennek érdekében együttműködik a szolgáltatást igénylő köznevelési intézményekkel, az érintett gyermekek, tanulók szüleivel.

Eljárásrendje az EFOP-3.1.6-16-2017-00015 azonosító számú projekt keretében kidolgozott „Utazó gyógypedagógiai szakterületi protokoll” szerint. (4.sz. melléklet)

2. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA ESZKÖZ- ÉS ELJÁRÁSRENDSZERE

Nevelő- oktató munkánk eljárásait és eszközeit úgy választjuk meg, hogy azok segítsék alapvető céljaink, feladataink megvalósítását. Intézményünkben a nevelési-oktatási folyamat a gyermekek egyéni szükségleteihez igazodik, ezért az *adaptív nevelési-oktatási stratégiát* alkalmazzuk.

2.1. Az alkalmazott módszer kiválasztásának szempontjai

- Pedagógiai célhoz, tartalomhoz való igazodás.
- A tanuló életkori sajátosságainak, előzetes tudásának, norma és szokásrendjének figyelembevétele.
- A tanuló egyediségéhez, sérüléséhez leginkább illő módszerek kiválasztása, melyek ösztönzők, a pozitív megerősítést szolgálják.
- Az értelmi fogyatékos gyermekek/tanulók elsődlegesen tapasztalati személyiségek, így a tapasztalatszerzés, a követendő mintaadás, a modellnyújtás, a gyakorlás, a megerősítés, a szerepjáték, a fejlesztő beszélgetés alapvető a tanítás-tanulás, a nevelés egész folyamatában.
- A módszer kiválasztásánál fontos szempont a tehetséggondozási tevékenység, a kiemelkedő képességek speciális fejlesztése.

Az intézmény esélyt biztosít a hátrányos szociokulturális háttérrel bíró szülők gyermekeinek, személyiség- és képességfejlesztéssel csökkenti az otthonról hozott hátrányokat, ennek megvalósításához elengedhetetlen a korszerű módszertani és tanulásszervezési eljárások alkalmazása, a differenciált és tevékenységközpontú ismeretszerzés biztosítása.

2.2. A célok megvalósítása érdekében alkalmazott módszerek, eljárások, a differenciált és tevékenységközpontú ismeretszerzést biztosító tanulásszervezési stratégiák

- Differenciált tanulásszervezés: homogén és heterogén csoportban, kooperatív technikákkal, drámapedagógiai módszerekkel, augmentatív és alternatív kommunikációval az érthető beszéd hiánya következtében súlyosan károsodott gyermekeknél/tanulóknál
- Interaktív tanulásszervezés módszerei (a tanulói együttműködés fokozása érdekében) : kooperatív tanulócsoporthok, szerepjátékok, viták, munkacsoportok, megbeszélés, gyakorlás társakkal, projekt
- Tapasztalati tanulás, cselekvésből kiinduló gondolkodásra nevelés módszerei: kísérlet, szimuláció, játék
- Önálló tanulás módszerei: digitális tanulás, egyéni tanulási szerződés, egyéni fejlesztés, személyre szóló feladat, házi feladat

- Direkt tanulásszervezés módszerei: előadás, magyarázat, szemléltetés, kérdve kifejtés, összehasonlítás, gyakorlás
- Indirekt tanulásszervezés módszerei: megbeszélés, probléma megoldás, irányított kutatás
- Felfedezettő tanítás - tanulás, megértésen és tevékenységen alapuló fejlesztés
- **Digitális pedagógiai, IKT-alapú módszerek** alkalmazása valamennyi tantárgyi és tanórán kívüli tevékenység során.
- Ellenőrzés-értékelés: prioritást élvez a fejlesztő értékelés alkalmazása
- **A team tanítás** alkalmazása

A pedagógusok együttműködnek más tantárgyakat, fejlesztéseket tartó szakemberekkel, hogy a tanulóknak lehetőségük legyen a tanórákon vagy a témahetek, tematikus hetek, projektnapok, témákhoz szervezett események, tanulmányi kirándulások, iskolai táborok alkalmával a tantárgyak szervezett, összefüggő, illetve kapcsolódó tartalmainak integrálására. A projektek, témahetek, témanapok a jeles napok, népszokások, nemzeti ünnepek, egészségnevelés, digitális témahét, világnapok témakörében szerveződnek.

3. SZEMÉLYISÉG - ÉS KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS PEDAGÓGIAI FELADATOK

3.1. Személyiségfejlesztés

A személyiségfejlesztés a köznevelési intézmények kiemelt feladata, amely áthatja az iskolai élet minden területét, nem köthető sem műveltségi területhez, sem tantárgyhoz. Ezek a feladatok az értékközvetítő pedagógiai munka lényegét jelentik. A feladat ellátásában intézményünk nyitott, együttműködik a szülőkkel, segítő szervezetekkel.

3.1.1. Fejlesztési célok, feladatok

Egzisztenciális jelentőségű kompetenciák fejlesztése

- szociális (társas kompetencia)
 - egyéni és csoportérdekek találkozása
 - ön- és társismeret, kapcsolaterősítés
 - önfogadás, mások elfogadása
 - konfliktuskezelés
 - toleráns magatartás kialakítása
 - pozitív, negatív, optatív énkép
 - ideális énkép, reális énkép
- személyes (perszonális kompetenciák), a személyiség fejlődésének támogatása,
 - egészséges és kulturált életmódra nevelés
 - önnevelés – önmegvalósítás
 - önszeretet, öngyűlölet
 - félelmek, agresszió, elfojtás
 - bizalom
 - vágyak, célok, siker, stressz; igényszint és teljesítmény
- kognitív kompetenciák

- információfeldolgozás
- információk vétele, kódolása, átalakítása, létrehozása, közlése, tárolása
- speciális kompetenciák
 - jövőkép alakítása
 - pálya-, szakmai ismeret
 - életútismeret
 - érdekérvényesítés

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Erkölcsei nevelés - szociális kompetenciák fejlesztése

- alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása
- pozitív erkölcsi tapasztalatok erősítése, az emberi kapcsolatokban a szeretet, bizalom, türelem, együttérzés, igazmondás gyakoroltatása
- cselekedeteikért és azok következményeikért viselt felelősségtudat kialakítása, elmélyítése
- különbségtétel jó és rossz döntés között
- felelősség-, kötelességtudat kialakítása, a munka megbecsülésének megalapozása
- közösségi beilleszkedés elősegítése

Tanulás tanítása, értelmi nevelés - hatékony, önálló tanulás kompetenciájának fejlesztése

- értelmi képességek, önálló ismeretszerzéshez szükséges képességek kialakítása, fejlesztése
- a világ megismerésére való törekvés igényének kialakítása
- felkészítés az egész életen át tartó tanulásra

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- reális önismeret kialakításával a kitartás, a szorgalom, a céltudatosság, az elkötelezettség formálása
- énkép, önismeret fejlesztése
- emberi együttélés szabályainak megismertetése
- együttműködési készség kialakítása az önismeret fejlesztésével
- kulturált magatartás és kommunikáció elsajátítása

A családi életre nevelés

- a család, mint érték tudatosítása
- harmonikus családi minták közvetítése
- családi életre való felkészítés

Esztétikai nevelés- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség fejlesztése

- szűkebb és tágabb környezetünk esztétikumának tudatosítása
- értékmegőrző magatartás kialakítása
- igényesség önmagunkkal és környezetünkkel szemben

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

- a haza, a szülőhely múltjának és jelenének megismerése
- nemzeti hagyományok ápolása, megbecsülése

- a hazaszeretet érzésének felébresztése

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- az alapvető emberi, állampolgári és Európai Unió jogok és kötelességek megismertetése
- problémaérzékenység kialakítása a társadalmi jelenségek és problémák iránt
- munka fontosságának tudatosítása
- a munkavégzés, mint az ember egész személyiségét
- fejlesztő folyamat iránti tudatos törekvés, igény kialakítása

Egészséges életmódra nevelés

- testmozgás iránti igény felkeltése
- egészséges, edzett személyiség kialakítása
- az egészséges életmód és az egészségvédelem fontosságának tudatosítása

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- természetes és mesterséges emberi környezet értékeinek megismertetése
- környezettudatos magatartás kialakítása

A **személyiségfejlesztés** nem választható el a **közösségfejlesztéstől**. Az iskola tanulói különböző fejlettségi, neveltségi szinten állnak. Elsődleges feladat a tanuló és családi környezetének megismerése, egyedi személyiségi összetevőinek feltérképezése, majd a személyre szóló fejlesztési program elkészítése. A tudatosan irányított fejlesztés a tanórákon, foglalkozásokon történik, de alkalmas erre minden együttlétünk a gyermekekkel.

3.2. Közösségfejlesztés

Céljaink:

- a közösség demokratikus működési feltételeinek biztosítása, a társadalomba való beilleszkedés támogatása
- a *társas együttélés* azon alapvető szabályainak elsajátíttatása, amelyek a közösségben való harmonikus kapcsolatok kialakításához elengedhetetlenül szükségesek
- a tanulók közösségben és a közösség által történő nevelésének, oktatásának, megszervezése, irányítása

3.3. A közösség, személyiségfejlesztés színterei, tevékenységformái

Színterek

- diákönkormányzat
- napközi otthon, tanulószoba
- diákétkeztetés
- tehetséggondozó és felzárkóztató foglalkozások
- iskolai sportkör, szakkörök, versenyek, vetélkedők, bemutatók
- tanulmányi kirándulások
- erdei iskola
- múzeumi, kiállítási, könyvtári és művészeti előadáshoz kapcsolódó foglalkozás
- szabadidős foglalkozások
- Lázár Ervin program

Az *iskolai közösséget* hagyományaink ápolásával, közös rendezvények, iskolagyűlések, diákközgyűlések megtartásával, a diákönkormányzat működtetésével erősítjük. A közösség-fejlesztésben fontos szerepe van a különböző versenyeknek, rendezvényeknek is.

Az *osztályközösség* fejlesztése szempontjából kiemelkedő az osztályfőnöki órán végzett pedagógiai tevékenység. A nevelési folyamat mindhárom mozzanatának - a tapasztalásnak, a tudatosításnak, a helyes magatartás gyakorlásának - is helyet ad, miközben a közösségi elv és az egyéni bánásmód is érvényesül. Itt nyílik lehetőség a tanulók erkölcsi, társadalmi tapasztalatáról való tájékozódásra, azok elemzésére, megfelelő általánosítására, a kötetlen, őszinte beszélgetésre, valamint az eltérő vélemények megvitatására. Ezt a tevékenységet segítheti a hit és a vallásoktatás.

A *tanítási órákon* kiemelt feladatnak tartjuk a tanulók motiválását, aktivitásuk erősítését, az együttműködés biztosítását.

3.3.1. Feladatok, tevékenységek kisiskolás korban

- **Tapasztalatok** szerzése az intézmény működéséről, az egyes közösségek működési rendjéről.
- Az iskolai élet tanulási rendjének és **szokásrendjének** tapasztalati úton történő elsajátíttatása – együttműködés a társakkal, a pedagógusokkal – például a teremrend, a tanszerek rendje, sorakozások, tanórai megnyilvánulások, közös étkezések, óráközi szünetek, szabadidős foglalkozások terén.
- A pozitív szokásrend megerősítése az **önellátásban**, az öltözködésben, az elemi tisztálkodásban (kézmosás, fogmosás), az egyes tanórákhoz tartozó taneszközök kezelésében.
- A **személyi higiéné** elemi szabályai, következetes betartása, működtetése.
- A felelősi rend értelmeztetése, a felelősi munka elvégzése, a saját, a társak tulajdonának, felszerelésének óvása, tiszteletben tartása, az iskola, a lakókörnyezet óvása.
- A **beszéd formai, tartalmi** részének javítása, korrigálása, fejlesztése.
- Az értelmes, szép, magyar beszéd elsajátíttatása minta követése által valósítható meg: pedagógusaink adják a helyzetnek megfelelő beszédpéldát, s feladatuk a következetes gyakorlás, a mindenkor korrigálás, kiigazítás.
- Olyan szituációk, helyzetek teremtése, amelyben a társadalom által elvárt **beszédnormáknak** megfelelően gyakorolhatnak a tanulók, tapasztalatokat szerezhetnek a kommunikációs feladatok megoldásában.
- Külön figyelmet érdemel az alsó tagozaton: a köszönés, a kérés, a tudakozásnak **megfelelő kommunikáció**, a segítségkérés, a probléma, a szükséglet megfogalmazása, az önkifejezés technikáinak elsajátíttatása, a mondatokban történő megnyilatkozás különféle kommunikációs helyzetekben.

3.3.2. Feladatok, tevékenységek serdülő- és fiatalkorban

- Érzelmi, akarati összetevők, a **motivációs** bázis erősítése drámapedagógiai módszerekkel.
- **Pozitív énkép kialakítása** Az ép intellektusra támaszkodva a pozitív tulajdonságok megerősítése, az önbizalom fejlesztése – sikerélményt biztosító szituációk teremtése pl.

versenyen, vetélkedőn való részvétel, felelősi megbízatás, művészeti, sport tevékenység stb.

- **Identitástudat kialakítása** A normaelfogadás mindenkor együtt jár a másság, a más kultúrából hozott értékek megerősítésével, tolerálásával.
- A tevékenységek, a megélt, átélt szituációk széles körét kínáljuk korrekciós és terápiás jelleggel. Ehhez térben és időben olyan helyszíneket rendelünk, amely a széleskörű társadalmi gyakorlat megtapasztalását jelenti, és a felnőtt életben, a társas kapcsolatokban modellként szolgálhat. E célból bővül az iskolai élet valamennyi színterét érintő, a tanulók által hozott döntések, véleményezések, állásfoglalások, érvelések lehetősége.
- Aktív részvételükre számítunk az életüket, a **közösségüket** érintő tervezésben, szervezésben, kivitelezésben. Bevonjuk a serdülőket az ügyeletes tevékenységbe, gondozói munkába, táborok szervezésébe, kulturális rendezvények kiválasztásába, saját és társaik tetteinek megítélésébe, az iskolai normák megfogalmazásába.
- A közösségi hatásra támaszkodva a társas kapcsolatok, a közösségi és a **kommunikációs kultúra** fejlesztése. Egyéni és csoportos program szerint személyiségfejlesztési tréningeket szervezünk (önismereti tréning, drámapedagógia, közösségi tevékenység, stb.). A felső tagozatban előtérbe kerül a mondanivaló értelmes, az összefüggésnek megfelelő interpretálása, a társas kapcsolatban a kapcsolatfelvétel és fenntartás. A konfliktuskezelés kulturált technikáinak alkalmazása.
- Lehetőséget biztosítunk arra, hogy véleményükkel, írásaikkal a nyilvánosság előtt is megjelenhessenek a faliújságok, tablók készítésében, a diákfórumokon, nyilvános szerepléseken felszólalásaikkal, előadással, színjátszással, drámajátékkal. Gyakoroltatjuk a **metakommunikáció** alkalmazását – a tekintetet, a testtartást, a hanghordozást, a mozgásteret, a testi távolságtartást – különböző kommunikációs színtereken.
- A fiatalok társadalmi beilleszkedéséhez szükséges az érdekérvényesítő képesség fejlesztése, a demokrácia alapvető elemeinek megismertetése, elsajátíttatása, gyakoroltatása.

Ehhez tartozó tevékenységek: diákönkormányzat működtetése, különböző közösségek kialakítása, együttműködési képesség fejlesztése, versenyek szervezése

A tanulói közösségek fejlesztése során alkalmat kell teremteni a közösségekben, hogy nevelői segítséggel közösen tudjanak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykedjenek, illetve az elvégzett munkát értékelni tudják.

- A személyiség fejlesztése szempontjából fontos terület a **tehetséggondozás**, ennek lehetőségét a **tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások, szakkörök** működésében biztosítjuk. A szakköri tevékenység során tanulóink élményekhez jutnak, sikereket érnek el, képességeik fejlődnek, személyiségük formálódik. **Az iskolai sportélet** elősegíti a **mindennapi testedzés** megvalósítását, ellátja a sportoktatást, a tömegsport és a versenysport feladatait is. Alapvető célja az egészséges életmódra nevelés, a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak kialakítása, a személyiség testi és lelki összetevőinek fejlesztése. Fontos szerepe van a közösségi nevelésben, az összetartozás érzésének növelésében.

Feladata a testi erők és az ügyesség fejlesztése, az állóképesség növelése, az akarat fejlesztése, a tehetséggondozás, felkészítés a sportversenyekre.

A délután **szervezett napközis és szabadidős** foglalkozások széles tárháza (játék, sport, mozgás, kulturális, infokommunikációs, technikai) a szabadidő hasznos, kulturált eltöltését biztosítják, mintát nyújtva a mindennapokra való adaptáláshoz.

A személyiség-, közösségfejlesztésben az intézményben foglalkoztatott valamennyi dolgozónak meghatározó a szerepe, hiszen megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával, társas kapcsolatával példaként áll a diákok előtt.

4. A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉS ISKOLAI PROGRAMJA

A teljes körű egészségfejlesztés iskolai programja a nevelési program szerves részét képező környezeti nevelési programmal összhangban, a Nat és a tantárgyi kerettantervek egyes kapcsolódó tartalmai alapján készült el, szem előtt tartva, hogy megvalósítása népegészségügyi, pedagógiai és összetársadalmi cél.

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről

128. § (1) A teljes körű egészségfejlesztés célja, hogy a nevelési-oktatási intézményben eltöltött időben minden gyermek részesüljön a teljes testi-lelki jóllétét, egészségét, egészségi állapotát hatékonyan fejlesztő, a nevelési-oktatási intézmény mindennapjaiban rendszerszerűen működő egészségfejlesztő tevékenységekben.

(2) A nevelési-oktatási intézmény által működtetett teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amelynek eredményeképpen a pedagógusok a nevelési-oktatási intézményben végzett tevékenységet, a helyi pedagógiai programot és szervezeti működést, a gyermek, a tanuló és a szülő részvételét a nevelési-oktatási intézmény életében úgy befolyásolják, hogy az a gyermek, a tanuló egészségi állapotának kedvező irányú változását idézze elő.

(3) A nevelési-oktatási intézmény mindennapos működésében kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermek, a tanuló egészséghez, biztonságához való jogai alapján a teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatokra, amelyek kiemelten:

- az egészséges táplálkozás
- a mindennapos testnevelés, testmozgás
- a testi és lelki egészség fejlesztése, a viselkedési függőségek, a szenvedélybetegségekhez vezető szerek fogyasztásának megelőzése
- a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzése
- a baleset-megelőzés és elsősegélynyújtás
- a személyi higiéné

129. § (1) Az egészséges életmódra vonatkozó támogató intézményi munkarendben és házirendben előírt szabályok betartása az intézményben mindenki számára kötelező.

(2) A nevelési-oktatási intézmény közreműködik a gyermekek, tanulók veszélyeztetettségének megelőzésében és megszüntetésében, ennek során együttműködik a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekjogi képviselővel, valamint a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó feladatot ellátó más személyekkel, intézményekkel és hatóságokkal.

(5) Az óvoda, az iskola, a kollégium házirendjében kell meghatározni azokat a védő, óvó előírásokat, amelyeket a gyermekeknek, tanulóknak az óvodában, az iskolában, a kollégiumban való tartózkodás során meg kell tartaniuk.

4.1. Az intézmény egészségnevelési szemlélete

Szükséges, hogy a tanulók, hogy az egészséges életvezetéshez, életmód-alakításhoz és egészségmegőrzéshez szükséges kompetenciákkal rendelkezzenek, ezért ezen a területen történő nevelés-oktatásuk nélkülözhetetlen. Az iskolai élet rendje, beosztása figyelembe veszi biológiai és fiziológiai szükségleteiket. Törekedni kell az egészséges táplálkozás, a személyi higiénés szokások megalapozására, gyakoroltatására – lehetőségekhez képest.

Mind a tanulók, mind a pedagógusok érdekében igyekezni kell a felesleges terhelések megelőzésére, a nyugodt, kiegyensúlyozott légkör megteremtésére.

A mindennapi terheléseknél figyelembe kell venni a gyermekek tűrőképességét. Az egészségnevelő munka az iskolai élet valamennyi területére kiterjed.

Az egészségtartalmú ismeretek komplex beépítésre kerültek a Helyi tantervbe.

Minden pedagógus részt vesz az iskolai egészségnevelésben, a dohányzás, az alkoholfogyasztás és drogfogyasztás, a bántalmazás és iskolai erőszak megelőzését célzó programokban.

4.2. Helyzetkép

Az iskola helye és épülete

Az intézmény külterületi elhelyezkedésében előnyt jelent a nagy udvar, ahol salakos és betonos sportpályák, füves és burkolt területek találhatók, melyek a pihenés, valamint a tornateremmel és a fejlesztő tornaszobával együtt a mindennapos mozgás színterei.

Az épület fő közlekedési utaktól való távolsága miatt érvényesül a tiszta levegő szervezetre gyakorolt pozitív hatása.

Növények telepítésével olyan mikroklímát kívánunk fenntartani, amely a szabadban való tartózkodást kellemessé teszi.

Az épület berendezése, bútorzata:

- a tanulók testméreteihez igazodó, balesetmentes
- tartós, könnyen elhelyezhető és tisztántartható
- felületük tükröződésmentes

Az iskola működése egészségnevelési szempontból

A program fő feladata az egészséget támogató környezet biztosítása. A környezet biztonsága és egészsége nemcsak a testi, de a lelki egészség szempontjából is nélkülözhetetlen és fontos tényezője az egészséget kedvezően befolyásoló szokások kialakulásának és megszilárdulásának.

Az egészséget támogató környezet segít abban is, hogy sajátos nevelési igényű tanulóink jól érezzék magukat az iskolában, képesek legyenek feladataikat teljesíteni.

Iskolai étkeztetés

Az iskola vezetése, és a pedagógusok is figyelemmel kísérik:

- az ebédlő higiéniáját
- az étrend minőségét
- az étel mennyiségét, adagolási rendjét
- az étkezési turnusok számát
- az étkezésre biztosított időt
- az étkezés tisztaságát, esztétikumát

A tanulóink többsége hátrányos helyzetű vagy veszélyeztetett, ezért kiemelt cél, hogy minden arra rászoruló gyermek igénybe tudja venni az iskolai étkeztetést.

Az iskolában vannak anyagcsere-betegségben, felszívódási zavarban, vagy túlérzékenységben szenvedő, speciális étkezési szükségletű gyermekek, akiknek a speciális étkezési igényeit a konyha kielégíti. Az alapanyagok válogatásán kívül olyan ételkészítési módot alkalmaz, amellyel a beteg szervezet megváltozott követelményeihez alkalmazkodni tud. A diétás étkeztetés az intézményben megoldott.

Erőforrások

Az egészségnevelő munka céljainak megvalósulásához elengedhetetlen, hogy az iskolai élet résztvevői egymással, külső intézményekkel jó kapcsolatot, kooperációt alakítsanak ki.

Az intézmény vezetője beszerzi az iskolapszichológus, az iskola-egészségügyi szolgálat véleményét az egészségfejlesztési és prevenciós program kiválasztásához.

Belső erőforrások

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör
Iskolavezetőség	Támogatja az egészségnevelési programokat. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. A minőségi munka részeként értékeli a tevékenységet. Aktívan részt vesz a programokban.
Pedagógusok: gyógypedagógus, gyógytornász, logopédus, pszichopedagógus	Éves tervet készítenek, évfolyamokra bontják le, tantárgyakba építik be és tanítják az egészségneveléshez kötődő tartalmakat. Tanórán kívüli programokat, tevékenységeket szerveznek és tartanak. Pályázatokat írnak a feladatokhoz.

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör
Iskola-egészségügyi szolgálat (orvos, védőnő) Ápolók	Az iskolai egészségügyi szolgálat közreműködésével készül az egészségfejlesztési program. Megelőző tevékenysége: egészségügyi vizsgálat, szűrés, gondozás, oltás, közegészségügyi tevékenység, felvilágosítás, tanácsadás, pályaválasztásra való felkészítés. Az ápolók az orvos utasítása alapján ellátják, szakorvosi vizsgálatra kísérik a beteg gyermekeket. Baleseti elsősegélyt nyújtanak. Az intézményben tartandó gyógyszerkészletet az iskola vezetőjével egyeztetve az iskolaorvos állítja össze.
Iskolapszichológus	Véleményével segíti az egészségfejlesztési és prevenciós program kiválasztását, részt vesz annak megvalósításában. Segíti a testi-lelki egyensúly megteremtését, megőrzését.
Gyógypedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők	Segítik a tanári munkát, tevékenyen részt vesznek a programokban.
Munkavédelmi felelős	Gondoskodik a veszélyes anyagok, vegyszerek biztonságos, szakszerű elhelyezéséről.
Technikai dolgozók	Biztosítják a programok tárgyi feltételeit.
Diákok	Valamennyi diák sokoldalúan vesz részt a programokban.

Külső erőforrások

- szülők, szülői klub
- Somogy Vármegyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály
- Somogy Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
- Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság
- Gyermek- és Iskolafogászat
- Gyermek- és ifjúságpszichiátriai gondozó és szakambulancia
- Kaposvári Rendőrkapitányság

Anyagi erőforrások

- fenntartó
- pályázatok
- „Add a kezed!” Alapítvány

Az iskolai egészségfejlesztési program célcsoportjai

Az iskola egészségfejlesztési programja kiterjed:

- az iskola minden tanulója
- a teljes tantestületre
- a szülői házra
- minden fő egészség-kockázati tényezőre
- folyamatosan és rendszeresen jelen van a mindennapi életben

A megvalósítás alapvető irányai

1. *Mindennapi testnevelés* megvalósítása
2. *Egészségfejlesztés, szemléletformálás* a moduláris felépítésű Egészségnevelés program megvalósításával
3. Szabadidős közösségi *mozgásprogramok*

A teljes körű iskolai egészségfejlesztés alapfeladatai

- az *egészséges táplálkozás* megvalósítása (a helyi termelés, helyi fogyasztás összekapcsolásával)
- a minden gyermekre, tanulóra kiterjedő *mindennapi testnevelés/testedzés*
- a gyermekek *érett személyiséggé válásának elősegítése* személyközpontú pedagógiai módszerekkel és a művészetek személyiségfejlesztő hatékonyságú alkalmazásával
- környezeti, médiatudatossági, fogyasztóvédelmi, balesetvédelmi és családi életre nevelést is magában foglaló *egészségfejlesztés*

4.3. Az egészségnevelés célja, feladatai

Az egészségnevelő munka az iskolai élet valamennyi területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha a diákok nem elszigetelt ismeretekhez, hanem a mindennapi életben hasznosítható, praktikus tudáshoz jutnak, ezért az egészségnevelő tevékenység beépül minden tantárgyba és szabadidős foglalkozásba.

Célok

- Egészséges életmód megalapozása, folyamatos fejlesztése.
- Testi, lelki, szociális harmónia egységének megvalósítása.
- Életre szóló pozitív magatartási minták közvetítése.
- Megfelelő edzettségi állapot kialakítása, folyamatos testedzés iránti igény felkeltése.
- Az egészséges felnőttkorba lépés esélyeinek megteremtése.
- A közlekedésben való biztonságos és felelősségteljes részvétel.
- **Alapvető elsősegély- nyújtási feladatok elsajátíttatása**

A program **célja** korcsoportonként

Alsó tagozaton

A tanulók közvetlen tevékenységek során szerezzenek olyan alapvető ismereteket, amelyek biztosítják egészséges testi és lelki fejlődésüket. Legyenek képesek a személyi higiénés feladatok önálló elvégzésére, váljon szokássá (majd igénnyé) a rendszeres testápolás.

A gyermekek egészséges fejlődésének fontos feltétele a megfelelő táplálkozás.

Az egyéni ízlésvilágot figyelembe véve, szemléletet formálva irányuljon a tanulók figyelmére az egészséges táplálkozás fontosságára. A kisiskolás gyermek egészségnevelése során nagy hangsúlyt kap az egészségvédő magatartás kifejlesztése.

Felső tagozaton

A káros szenvedélyekkel, az élvezeti szerekkel kapcsolatos ismeretek bővítése, a témával összefüggésbe hozható fogalmak tisztázása mellett elvárható, hogy a tanulók felismerjék, hogy a környezet állapota az ember egészségére is hatással van. Az egészséges életmód alapozása, az egészségmagatartás fejlesztése során fontos, hogy a tanulóknál kialakuljon az egészséges életkörülmények és életminőség igénylése. Elsősegélynyújtás elsajátítása, gyakoroltatása.

Szakiskolai évfolyamokon

Olyan komplex, egészségtudatos értékrendszer kialakítása, amely a testi-lelki egészségen kívül figyelmet fordít a szociális kapcsolatok harmóniájára is. Az egészség megőrzési és fejlesztési stratégia készítse fel a tanulókat arra, hogy felnőttként aktív szerepet tudjanak majd vállalni életminőségük alakításában, megőrzésében. A családi életre neveléssel, szexualitással, gyermekvállalással összefüggő résztartalmak tegyék képessé őket olyan értékítéletek kialakítására, amelyek segítségével képesek lesznek az életvitelükre vonatkozó hatékony döntések meghozatalára.

Feladatok

- Az egészségvédelmi szokásrendszer kialakítása, helyes szokások folyamatos gyakoroltatása.
- A leggyakoribb egészséget, testi épséget veszélyeztető tényezők és elkerülési módjaik megismertetése.
- Helyes napi- és hetirend kialakítása.
- Az egészséges táplálkozás ismereteinek tudatosítása, gyakoroltatása
- Helyes életmód követelményeinek megismertetése és folyamatos gyakorlása.
- Megfelelő testi-lelki kondíció kialakítása, megőrzése.
- Szabadidő eltöltési szokásainak egészségesebbé tétele.
- A délelőtti tanulás után 1-1 óra szabad levegőn való tartózkodás biztosítása, mely tudatosan tervezett, sokoldalúan fejlesztő mozgásokat és játékokat tartalmaz.
- Mindennapos testmozgás biztosítása.
- Személyiség- és egészségkárosító tényezők felismerése.
- Káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése.
- Az iskolai erőszak megelőzése, az iskolán kívüli bántalmazás felismerése, intézkedés.
- A reprodukív szervek működésének, betegségeinek megelőzésére, a nemi élet és a szünet-szabályozásra való felkészítés.
- A felelősségteljes párkapcsolat, családalapítás igényének kialakítása.
- Közlekedési szabályok, helyzetek, helyes magatartási szokások értelmezése, folyamatos gyakorlati alkalmazása.

Sikerkritérium

Tanulók számára igénnyé válik a rendszeres testmozgás, a környezet tisztasága, a higiénia. Személyiségük részévé válik a test-lelki egészség.

4.4. Az egészségnevelés színterei

Szervezeti formák

Tanórai keret

- A tanórákon hozzárendeljük az adott témákhoz a megfelelő egészségvédelmi és fejlesztési vonatkozásokat. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, ismeretek.
- Fontosnak tartjuk, hogy diákjaink megfelelő elméleti és gyakorlati ismereteket, tapasztalatokat szerezzenek.
- Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is felhasználjuk, alkalmazzuk.

Tanórán kívüli tevékenység

Versenyek

- iskolai komplex tanulmányi verseny
- egészségügyi vetélkedő
- sportverseny

Foglalkozások

- drogprevenciós program
- egészségügyi felvilágosító foglalkozások
- szabadidős tevékenység (jeles napok eseményei, rendezvények, kiállítások)
- napközis foglalkozások, klubnapközi
- szakkörök, terápiás szakkörök
- könyvtári foglalkozások
- mozgásos és sportfoglalkozások

Szűrések

- növekedés és testi fejlettség mérése
- vérnyomásmérés
- mozgásszervek vizsgálata, testnevelési csoportbeosztás
- érzékszervek vizsgálata
- fogászati szűrővizsgálatok

Testi nevelés, mindennapi testedzés programja

A tanulók fizikai állapotának és edzettségének vizsgálata

A pedagógiai programban meghatározottak alapján valamennyi évfolyamon felmérésre kerül a tanulók fizikai állapota és edzettsége. Ennek során lehetőség nyílik az egyes képességek területén mutatkozó hiányosságok feltérképezésére, amelyek kiindulási alapul szolgálnak mind az egyéni, mind a közösségi fejlesztő, felzárkóztató programok elkészítéséhez, lehetőséget biztosítva az egészségileg hátrányos helyzet megszüntetésére, az általános fizikai teherbíró képesség fokozatos fejlesztésére, a szükséges szint elérésére, megtartására.

A mérést a testnevelést tanító pedagógus végzi, a mérés anyagát a helyi tanterv tartalmazza.

Testnevelés és egészségfejlesztő testmozgás

Az intézmény a tanulók egészséges fejlődése érdekében egészségnevelési programot, azon belül egészségfejlesztési feladatokat valósít meg.

Kiemelt feladat – a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások keretében – a szervezett testmozgást, tekintettel az intenzív testi fejlődésben levő fiatalkorúak nagy mozgásigényére.

Biztosítjuk:

- a tanulók mindennapi testedzését
- a játékos egészségfejlesztő testmozgást a szabadban
- az iskolai sportkör működését
- a könnyített- és gyógytestnevelést a rászorulóknak

A tanulók hetente az órarendbe illesztetten 5 testnevelés órán vesznek részt.

A tanulókat testnevelés óráról – szakorvosi vélemény alapján – csak az iskolaorvos, illetve időlegesen a háziorvos mentheti fel. Az írásos felmentést a tanuló köteles a testnevelő tanárnak és az osztályfőnöknek bemutatni, átadni.

Az 1-4. évfolyamon a tanuló életkorához és fejlettségéhez igazodó testmozgás játékos, amely az időjárási viszonyoktól függően a szabadba szervezett.

A kollégium a saját programja szerint biztosítja a mindennapos testmozgást.

Könnyített testnevelés és gyógytestnevelés

A tanulók egy részét – egészségi állapota miatt – az iskolaorvos könnyített vagy gyógytestnevelési foglalkozásra utalja. A könnyített testnevelés során az érintett tanuló részt vesz az órarendi testnevelési órákon, de bizonyos mozgásokat, gyakorlatokat – állapotától függően – nem végez. A testnevelő differenciált foglalkozása biztosítja a megfelelő gyakorlatok végzését.

Az iskolaorvos szakorvosi vélemény alapján a tanulókat gyógytestnevelési foglalkozásokra utalja. A gyógytestnevelési órákat gyógytestnevelő tanár vezeti. Az érintett tanulók számára gyógytestnevelés speciális gyakorlatainak elvégzése kötelező, időpontját az órarend rögzíti.

4.5. Az egészségnevelés módszerei

A módszerek kiválasztásának szempontjai

- alkalmazkodjon a tanulók életkori sajátosságaihoz, egyéni képességeihez
- minél több tanulót aktivizáljon
- pozitív szemléletet tükrözzön
- építsen a tanulók tapasztalataira
- legyen játékos

Alkalmazott módszerek, eljárások

• játékok	• megbeszélés, magyarázat
• projekt	• szemléltetés
• vita	• probléma-feltárás
• verseny	• mintaadás

A differenciált tanulásszervezés minden tanuló számára biztosítja, hogy fejlődési szükségleteivel összhangban vegyen részt a tevékenységben, amelyben a pedagógus facilitátor szerepet tölt be. Az ismeretszerzés folyamatában a hagyományos pedagógiai eljárásokkal szemben korszerű pedagógiai módszerek (pl., tea-ház, kooperatív módszerek, drámapedagógiai eljárások), változatos munkaformák és helyszínek jelennek meg, valamint innovatív szemlélet tükröződik a több szereplős óravezetés szervezéséből is.

Az egészségnevelés témakörei szervesen kapcsolódnak az önismereti, természettudományos, szociális, életpálya –építés, szövegértés-szövegalkotás és az IKT kompetencia területekhez.

4.6. Elvárható magatartásformák

- pozitív beállítódások, motiváció kiépítése az egészség megőrzésével kapcsolatban
- egészséget erősítő, fejlesztő tényezők, eszközök ismerete, alkalmazásának képessége
- a helyes döntések szerepének felismertetése, a felnőtt életre, önálló életvezetésre vonatkozó döntési kompetencia kialakítása
- tudja, hogy akaratfejlesztéssel és neveléssel a nehezen teljesíthető tevékenységek készséggé alakíthatók
- egészség-megtartás iránti igény kialakítása
- reálisan tudja értékelni egészségi állapotát
- legyen képes az iskola elvégzése után a saját egészségére ártalmas kockázati tényezők, veszélyeztető anyagok felismerésére és elutasítására
- rendelkezzen alapvető szexuális kultúrával, legyen képes felelősségteljes nemi magatartásra
- legyen képes harmonikus életvitelre, az örömteli párkapcsolatra, felelős családi életre
- legyen igénye a folyamatos testmozgásra, a test fejlesztésére, az erőnlét, állóképesség karbantartására
- konfliktusait, problémáit tudja erőszakmentesen kezelni
- rendelkezzen a biztonságos közlekedéshez szükséges szabályismerettel, legyenek tisztában a közlekedés pozitív magatartásformáival
- veszélyhelyzetben és elsősegélynyújtáshoz tudjon segítséget kérni

4.7. Elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv

Az elsősegély nyújtási ismeretek széleskörű elterjesztése fontos társadalmi érdek.

A jelenleg érvényes törvényi szabályozás meghatározása szerint: „(mindenkinek) kötelessége – a tőle elvárható módon – segítséget nyújtani, és a tudomása szerint arra illetékes egészségügyi szolgáltatót értesíteni, amennyiben sürgős szükség, vagy veszélyeztető állapot fennállását észleli, illetve arról tudomást szerez.” (1997. évi CLIV tv. az egészségügyről 5.§. e.) pont.)

Az elsősegélynyújtás kulcsfontosságú eleme, hogy a segélynyújtó nem veszélyeztetheti saját és a környezetében lévők testi épségét, lehetőség szerint meg kell akadályoznia további sérülések kialakulását.

Általános célok, feladatok

A testi és lelki egészség kibontakoztatásában legfontosabb feladat az egészségnek, mint értéknek a tudatosítása. Képessé kell tennünk a tanulókat a különböző veszélyhelyzetek (balesetveszélyes tevékenységek, viselkedések, fertőzésveszély, a közlekedés, a háztartás veszélyforrásai, a lakóhely balesetveszélyes helyei, természeti viszontagságok) felismerésére, megelőzésére, elkerülésére, illetve meg kell tanítanunk arra, miként viselkedjék ilyen helyzetekben.

Cél az érdeklődés felkeltése és szinten tartása a legkülönbözőbb interaktív módszerekkel (saját megfigyelésekkel, problémafelvető kísérletekkel) is. A tanulók az életkorukhoz és a 21. századhoz alkalmazkodó módszerek alkalmazásával sajátítják el az anyagot.

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja

- a felelősségteljes és szabálykövető magatartás kialakítása
- a testi-lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés
- az egészséges életvezetésre való felkészítés,
- fejleszteni a beteg, sérült és fogyatékkal élő emberek iránti elfogadó és segítőkész magatartást
- megismertetni a környezet – elsősorban a háztartás, az iskola és a közlekedés, a veszélyes anyagok - egészséget, testi épséget veszélyeztető leggyakoribb tényezőit
- felkészíteni a veszélyhelyzetek egyéni és közösségi szintű megelőzésére, kezelésére

Feladata

- a lehetséges veszélyforrások, gyakori veszélyhelyzetek (közúti, vízi és háztartási balesetek: égés, marás, áramütés, mérgezés, elcsúszás, esés) megismertetése, elkerülésének módjai
- a segítő, empatikus magatartás kialakítása, a segítségnyújtás igényének erősítése
- a segítségkérés megfelelő módozatainak elsajátíttatása (felnőtt értesítése, mentő hívása)
- az elsősegélynyújtó felszerelés, elsősegélynyújtó hely szimbólumának megismertetése
- alapfokú elsősegély nyújtási és újraélesztési ismeretek elsajátíttatása

Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának formái

- tanórák (környezetismeret, természetismeret, biológia, kémia, fizika, életvitel és gyakorlati ismeretek, testnevelés, osztályfőnöki)
- szakmai alapozó ismeretek
- szakmai elméletigényes gyakorlatok
- egyéni fejlesztő, és habilitációs foglalkozások
- tanórán kívüli foglalkozások (kollégiumi és napközis csoportfoglalkozások, szakkör)
- intézményi programok (egészségnevelési nap)
- tehetséggondozás (komplex tanulmányi verseny)
- projektek, témahetek
- „Egészség-lesen” egészségnevelési program jó gyakorlata moduláris keretek között

A sikeres megvalósuláshoz meghatározott szintű és mélységű elméleti és gyakorlati ismeret szükséges, a készség szintű ismeretek csak rendszeres gyakorlással szerezhetőek meg.

5. KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAM

5.1. Az intézmény környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtése felé irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A tanulók számára olyan nevelést kell az iskolánkban biztosítani, amelyben hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód is. Interaktív módszerek segítségével együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra törekvő készségeket kell kialakítani. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak hatékony tanulási, tanítási stratégiákkal valósíthatók meg.

Kiemelten fontos feladat a tanulók szemléletformálása, a környezet- és természet szeretetre nevelés.

A környezetnevelési munka az iskolai élet számos területére kiterjed. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyba és minden iskolán kívüli programba beépül, hogy a tanulók egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Tanórákon, tanulmányi sétákon, kirándulásokon, nyári táborokban ismerhetik meg a természetet, gyakorolják az egyszerű, komplex természetvizsgálatokat. Megtanulják, hogy a természetben tapasztalt jelenségek okait keressék, kutassák a köztük rejlő összefüggéseket. Így válhatnak majd tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké.

5.2. Erőforrások

A tantestület a tanórákon kívül is intenzíven foglalkozik környezeti nevelési kérdésekkel, amelyhez szükség van az iskolavezetés, a tapasztaltabb és a fiatal kollegák együttműködésére. Környezeti nevelési munkánk céljainak sikeres megvalósításához elengedhetetlen a külső intézményekkel való jó kapcsolat és kooperáció kialakítása.

Humán erőforrások

Belső erőforrás

Humán erőforrások	Feladat, szerepkör
Iskolavezetőség	Támogatja a környezeti nevelési programokat. Anyagi forrásokat teremt. Ösztönző rendszert dolgoz ki. A minőségi munka részeként értékeli a tevékenységet. Aktívan részt vesz az egyes programokban.
Pedagógusok, pszicho-pedagógusok	Éves tervet készítenek, évfolyamokra bontják le, tantárgyakba építik be és tanítják a környezeti neveléshez kötődő tartalmakat. Tanórán kívüli programokat, tevékenységeket szerveznek és tartanak. Pályázatokat írnak.
Gyógypedagógiai asszisztensek, gyermekfelügyelők	Segítik a tanári munkát, tevékenyen részt vesznek a programokban.

Tanulók	A tanulók és a pedagógusok együttműködése nélkülözhetetlen a környezetbarát iskolai környezet létrehozásában és megőrzésében.
Szülők	Az iskolai környezeti nevelés területén is fontos a szülői ház és az iskola együttműködése. Törekszünk arra, hogy a szülők ismerjék és erősítsék gyermekükben ezt a környezettudatos magatartást, amit iskolánk közvetíteni kíván.
Munkavédelmi felelős	Gondoskodik a veszélyes anyagok, vegyszerek biztonságos, szakszerű elhelyezéséről.
Technikai dolgozók	A programok tárgyi feltételeinek biztosítása.

Anyagi erőforrások

- fenntartó
- pályázatok
- „Add a kezed!” Alapítvány
- egyéb bevételek

Iskolán kívüli együttműködés

Fenntartó. A környezeti nevelési program megvalósítása szempontjából elengedhetetlen a fenntartói támogatás. Az iskola igazgatójának feladata, hogy a fenntartóval való egyeztetés során a lehető legoptimálisabb helyzet megteremtését elérje. Célunk, hogy a fenntartó a kötelező támogatáson túl is finanszírozza az iskola környezeti nevelési tevékenységét.

Környezeti neveléssel is foglalkozó intézmények. A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszik az intézménylátogatások. Nevelési szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, az állatkertek és a nemzeti parkok. Ezekre a látogatásokra a tanórai előkészítés után kerül sor. Az adott intézménnyel a kapcsolatot a munkaközösségek egy megbízott tanára tartja.

Civil szervezetek. A civil szervezetek szakmai ismereteikkel és programjaikkal segítik a környezeti nevelési munkát. A tantestület több tagja rendszeresen részt vesz előadásaikon, továbbképzéseiken, illetve tartanak előadásokat, továbbképzéseket a civil szervezetek által szervezett programokon. Szükséges, hogy több, az egész tantestületet érintő környezeti témájú előadás és foglalkozás legyen a jövőben. A civil szervezetekkel való iskolai szintű kapcsolattartás vezetői feladat. A szaktanárok egyénileg alakítanak ki kapcsolatot az egyes civil szervezetekkel.

Hivatalos szervek. A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslatokra, véleményükre építeni kívánunk az iskolai környezet kialakításában.

5.3. A környezeti nevelési program céljai, feladatai

Célok

- természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása
- globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, fenntartása
- helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése
- a globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevőleges magatartásra nevelés
- a mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés

Feladatok

- A közvetlen környezet tisztántartásához szokásrendszer kialakítása (tanterem rendben tartása, folyosó, iskola tisztántartása).
- Természeti értékek megismertetése a szűkebb és tágabb természeti környezetben – séta, kirándulás, tananyagbeli és tantárgyközi környezetvédelmi szempontú koncentráció.
- A környezeti ártalmak bemutatása, ezek elkerülésének ismertetése (levegő- és vízszennyezés, veszélyes anyagok, vegyszerek káros hatásai).
- Természeti veszélyhelyzetek ismertetése, ezek lehetséges megelőzése, elkerülése (viharok, erdőtűz, árvíz, jégeső).
- A természeti és társadalmi környezet harmóniájának bemutatása (környezettudatos építészet, utak építése).
- Természetvédelmi attitűd érzelmi alapon is történő megalapozása, kialakítása, az ember termelő tevékenysége negatív hatásainak bemutatása a természetes élővilágra (növények, állatok védetté nyilvánításának okai).
- Szemléletformálás az állatok védelme érdekében (törvények a házi- és vadon élő állatokról).
- Tudatos fogyasztói, vásárlói szokások kialakítása (természetbarát, egészséges termékek vásárlása, csomagolás, tárolás).
- A természetre ható modernizációs folyamatok káros hatásainak bemutatása – energia-források, szennyvíz, globális felmelegedés, ivóvízhiány, ökológiai katasztrófa.

A célhoz vezető feladatok megvalósítása során kiemelt módszer az érzelmi ráhatás, a személyes meg tapasztalás, a szemléltetés, gyakoroltatás.

5.4. ÖRÖKÖS ÖKOISKOLA

A környezeti nevelés olyan személyiségformálást jelent, mely kialakítja a környezettel kapcsolatos magatartási és életviteli mintákat, melynek során tanulók a környezetért felelős személyiséggé válnak. Ennek céljából fontos biztosítani mindenki számára azt a lehetőséget, hogy elsajátíthassa az ehhez szükséges tudást, készséget, értékrendszert, pozitív érzelmi hozzáállást.

Célok

- Elősegíteni a tanulók környezettudatos magatartásának, életvitelének kialakulását.
- Megértetni a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.
- A tanulók kapcsolódjanak be közvetlen környezetük hagyományainak, értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- A tanulók életmódjában a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzésére való törekvés váljék meghatározóvá.
- Téma napok, témahetek szervezése a fenntarthatóság témakörében.
- A fenntarthatóság pedagógiájában a környezettudatos gondolkodás, életmód kialakítása, elmélyítése, együttműködve a város önkormányzatával, a szülői házzal, társadalmi szervezetekkel.

Ökoiskolai programok a környezetnevelési program részét képezik szelektív hulladékgyűjtés

• elemgyűjtés folyamatos	• Ökofaliújság fejlesztése aktuális programokkal, ismeretanyaggal
• kirándulások	• iskolazöldítés
• egy-egy ünnephez kötött kézműves foglalkozások	• energiakommandó
• kiállítás-rendezés	• jeles napok eseményei
• látogatás múzeumba, állatkertbe, nemzeti parkba, szeméttelpre	• projektnapok, témahét, témanap
• versenyek	• tisztasági verseny
• évszaktúrák	• madárbarát iskola program
	• iskolakert, fűszerkert gondozása

5.5. A környezeti nevelés színterei

Hagyományos tanórákeret

A tanórákon az adott témákhoz hozzákapcsolódnak a megfelelő környezetvédelmi vonatkozások. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik probléma hogyan kerül feldolgozásra. Kiemelt helyet kapnak azok a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyek a tanulókat is érintik. Az ismeretátadás különböző interaktív módszereken keresztül történik, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai területen valósul meg.

A tanulók az egyszerű víz-, talaj- és levegővizsgálati módszereket a természetismeret órákon figyelhetik meg, a vizsgálati eredmények elemzése után következtetéseket fogalmaznak meg, a tapasztalatok hatásait értékelik.

Tanórán kívüli tevékenységek

A tanulók környezet- és természetvédelemmel kapcsolatos versenyeken vesznek részt, ahol elmélyíthetik elméleti tudásukat (pl. Komplex tanulmányi verseny, környezetvédelmi rajz és fotópályázat stb.).

Ezen kívül több természetvédelmi akcióban vesznek részt:

- Kiállítások: a Föld Napján rajz- és fotókiállítás, nyári táborokról bemutakozó, illetve az iskolánapi poszterekből összeállított kiállítás
- **Madarak-fák napja** alkalmából minden évben természetvédelmi nap

- **Kirándulások** az ország nemzeti parkjaiba, természetvédelmi területeire
- **Madárházak** építése
- A szakiskolai tanulók évente **facsemeték ültetésével** gazdagítják az iskola zöldterületét
- **Kisállat-bemutatók**, kiállítások látogatása
- A város **környezetvédelmi programjaiban** való részvétel
- **Happy-hét programján** való részvétel
- **Környezetvédelmi témahét az 1-6 évfolyamokon: Veszélyben a világ**

5.6. Módszerek

- folyamatos tapasztalatszerzés és gazdag kommunikáció a tapasztalatok értelmezése, feldolgozása, elemzése céljából
- a napi élethelyzetekben megjelenő példák, szükségszerűségek értelmezése
- minden ismeret legyen a természetes valóságában tanulmányozható
- minden tanuló kapjon lehetőséget az együttműködésre, vagy önálló tevékenységre a fejlettségének megfelelően
- motiváljon a munkára a kooperatív tanulási forma, a páros, a csoportos kutatás, adatgyűjtés, böngészés, az ötletek gyűjtése, a projektek alkalmazása
- az alsó tagozatban minden tartalomhoz kötődjön tanulmányi séta, kirándulás, témanap, közös gyűjtőmunka
- a felső tagozat tanulói terepgyakorlaton, témaheteken, önálló vagy csoportos gyűjtőmunkákon vegyenek részt
- a konkrét példákon túl használják fel a modern technikát, a videofilmeket, a számítógép adta lehetőséget a világhálón

Az iskola környezetnevelési programjának megvalósítása érdekében integrálni szükséges az alábbi tantárgyi programokat a környezetvédelmi tartalmak összhangja végett:

- a földrajz tantárgy programja
- a természetismeret és környezetismereti tantárgyakat
- az életvitelt
- az osztályfőnöki órák programját
- a társadalomismeret vonatkozó témaköreit

6. A PEDAGÓGUSOK HELYI INTÉZMÉNYI FELADATAI, AZ OSZTÁLYFŐNÖKI MUNKA TARTALMA, FELADATAI

6.1. A pedagógusok helyi intézményi feladatai

Minden pedagógus alapvető feladata a rábízott gyermekek, tanulók nevelése, oktatása, az intézményi dokumentumok

- a pedagógiai program
- az éves munkaterv, munkaközösségi program
- szakmai programok, tanítási, nevelési programok

által meghatározott feladatok végrehajtása. (A munkaköri feladatokat a munkaköri leírás részletesen tartalmazza.)

Intézményünk sajátosságainál fogva pedagógusaink munkája nagyon sokrétű. A sajátos nevelés az általános feladatokon túl speciális, gyógypedagógiai feladatokat ró a dolgozókra, a pedagógusokon kívül a gyógypedagógiai asszisztensekre, gyermekfelügyelőkre is.

A gyógypedagógus, pedagógus feladatai

- **habilitáló, rehabilitáló nevelő-oktató** munkája során gondoskodik a gyermek személyiségének fejlődéséről, képességeinek kibontakoztatásáról, ennek érdekében megtesz minden tőle elvárhatót, figyelembe véve a gyermek sérülését, egyéni képességeit, adottságait, fejlődésének ütemét, szociokulturális helyzetét
- előmozdítja a gyermek, tanuló **erkölcsi fejlődését**, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, és törekszen azok betartatására
- egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveli a gyermekeket, tanulókat
- a gyermekek **testi-lelki egészségének** fejlesztése és megóvása érdekében minden lehetséges erőfeszítést megtesz: felvilágosítással, a munka- és balesetvédelmi előírások betartásával és betartatásával, a veszélyhelyzetek feltárásával és elhárításával – szükség esetén az osztályfőnök, az iskolavezetés tájékoztatásával
- az ismereteket az **egyéni képességeket és a sérülés jellegét** is figyelembe véve tárgyilagosan, sokoldalúan és változatos módszerekkel közvetíti, oktatómunkáját éves és tanórai szinten, tanulócsoporthoz igazítva, szakszerűen megtervezve végzi, irányítja a tanulók tevékenységét
- a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan **értékeli a tanulók munkáját**
- a helyi tanterv alapján, a szakmai munkaközösség véleményének kikérésével választja meg a tankönyveket, tanulmányi segédleteket, taneszközöket
- felkészíti a tanulókat a munkavállalói szerepre, a munkahelyi, a szakmai közösségekbe való bekapcsolódásra

Egyéb feladatok

- a nevelőtestület tagjaként részt vesz a nevelési-oktatói intézmény pedagógiai programjának megalkotásában, elfogadásában és értékelésében, gyakorolja a nevelőtestület tagjait megillető jogokat

- ellátja a szakvezetői feladatokat megbízás alapján
- ellátja a diákokat, pedagógusokat, pedagógus hallgatókat érintő mentori feladatokat szervezett továbbképzésben való részvétellel korszerűsíti, mélyíti szakmai ismereteit, tudását
- folyamatosan végzi az adminisztrációs tevékenységet (napló, törzslap, stb.)

6.2. Az osztályfőnök feladatai

Iskolánkban sok az olyan gyermek, akit valamilyen oknál fogva nem a szülei nevelnek – állami gondozott, rokon neveli, nevelőszülő, intézetben él, és/vagy családi környezetére nem jellemző az érzelmileg biztonságos, gondoskodó, szeretetteljes légkör. Ilyen esetekben a gyermek érzelmileg fokozottan ragaszkodik pedagógusához, s az osztályfőnök szinte „pótolja, helyettesíti” a gyermek számára a szülőt. Ez a *szerep érzelmileg és pedagógiaiilag is többlet feladatot ró az osztályfőnökre.*

Az osztályfőnök – általános pedagógusi feladatain túl –

- osztálya közösségének felelős vezetője
- az iskola pedagógiai programja alapján, annak pedagógiai elvei szerint neveli tanulóit
- a szülőt (törvényes képviselőt) rendszeresen tájékoztatja a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről
- szülői értekezletet, nyílt napokat, fogadóórát tart, együttműködik a szülővel a gyermek, tanuló érdekében
- összehangolja és segíti az osztályában tanító pedagógusok tevékenységét
- osztálya tekintetében részt vesz a gyermekvédelmi munkában, különös tekintettel a hátrányos és veszélyeztetett gyermekekre, tanulókra
- figyelemmel kíséri osztálya tanulmányi munkáját, fegyelmi helyzetét, intézkedést javasol
- az iskolaorvosi szolgálat bevonásával figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, erről szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket (pl. tartós betegségek, gyógyszerérzékenység)
- közreműködik a tanórán kívüli tevékenység – sport, kulturális rendezvények, versenyek – megszervezésében, ellátásában
- tanítványai pályaorientációját, aktív szakmai életútra történő felkészítését folyamatosan irányítja
- szakiskolai osztályfőnökként kapcsolatot tart tanulói gyakorlati és elméleti oktatóival, figyelemmel kíséri fejlődésüket, együttműködik a gyakorlati képzésben résztvevő gazdálkodó szervezetekkel a gyermek, tanuló érdekében együttműködik az intézmény szakembereivel (logopédus, gyógytestnevelő, pszichológus stb.) külső szervezetekkel: egészségügyi, közigazgatási, rendészeti stb.

ellátja az osztályával kapcsolatos ügyviteli feladatokat

6.3. Szakmai munkaközösségek

A szakmai munkaközösségek célja

A szakmai-pedagógiai munka minőségének emelése, tagjai szakmai tudásának megerősítése, bővítése, a pályakezdekők segítése.

A munkaközösség feladata

- Az iskolai szintű továbbképzések szervezése, tervezése.
- A tartalmi munka folyamatosságának, eredményességének figyelemmel kísérése, ellenőrzésben való részvétel.
- Innovációk, módszertani segédanyagok kidolgozása, pályázatokban való részvétel.
- Közvetlen részvétel az iskolai programok, tehetségprogramok, pályaaorientáció, tanórai, tanórán kívüli tanulói tevékenység szervezésében, koordinálásában.
- Aktív részvétel a tehetséggondozás folyamatában.
- A gyakoronokok szakmai munkájának segítése.
- Mérések, értékelések előkészítése, tapasztalatok, eredmények elemzése.
- Belső szakmai továbbképzések, műhelymunkák szervezése, belső tudásmegosztás, bemutató órák, hospitációs tréningek előkészítése.
- A szakiskolai munkaközösség ezeken kívül részt vesz a szakmai vizsgák előkészítésében, lebonyolításában, megszervezi a szakmai versenyekre való felkészítést.

Az intézmény szakmai munkaközösségei

- Óvodai, fejlesztő iskolai csoportokban tanító pedagógusok munkaközössége
- 1-8. évfolyamon tanító pedagógusok munkaközössége
- 1-8. évfolyamon autista gyermekeket tanító pedagógusok munkaközössége
- Szakiskolai munkaközösség
- Napközti és délutáni foglalkozásokat vezető pedagógusok munkaközössége
- Testnevelést tanító pedagógusok munkaközössége
- Utazó gyógypedagógusok munkaközössége
- Kutató-fejlesztő, tehetséggondozó tanárok munkaközössége
- Tagintézményben tanító pedagógusok munkaközössége

A munkaközösségek éves munkaterv alapján tervezik programjaikat. A szakmai munkaközösségek vezetői jogosultságainak megfelelően segítik a vezetők szervező, irányító munkáját. Részt vállalnak a pedagógusok szakmai munkájának ellenőrzésében, értékelésében.

Intézményközi munkaközösség

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet

„138/A. §^{*} Az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat az egységes szakmai eljárás érdekében munkaközösséget működtet, amelynek tagjai az utazó gyógypedagógusi, utazó konduktori hálózat működési körzetében foglalkoztatott együttnevelést segítő pedagógusok.”

Együttnevelést segítő pedagógusok munkaközössége

Célja

- az egységes ellátás
- dokumentáció
- szakmai együttműködés
- hálózati tanulás elősegítése

Feladata

- előadások
- műhelymunkák
- esetmegbeszélések szervezése, biztosítása

A munkaközösség éves munkaterv alapján végzi tevékenységét, az összejövetelek témáinak meghatározása a tagok igényeinek, javaslatainak figyelembevételével történik.

A hivatalos találkozókön felül telefonon, e-mailben, személyes találkozások alkalmával valósul meg a kapcsolattartás.

7. KIEMELT FIGYELMET IGÉNYLŐ TANULÓK

A köznevelési törvény meghatározása alapján kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) *különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:*

- sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló
- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló
- kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

b) *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek, tanuló*

Intézményünk kiemelt figyelmet igénylő gyermekeket/ tanulókat (enyhe értelmi fogyatékos, középsúlyos értelmi fogyatékos, halmozottan fogyatékos - mozgásszervi fogyatékos, beszéd fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdők, hallási fogyatékos, látási fogyatékos, autizmus spektrumzavar,) nevelő gyógypedagógiai intézmény. A gyermekek, tanulók mindegyike sajátos nevelési igényű, ezért **különleges bánásmódot** igényelnek.

Az eddig is eredményesen működő gyermekvédelmi program a bármilyen szempontból **hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű** gyermekek, tanulók helyzetét hivatott javítani.

A **tehetséges tanulók** további fejlesztésük, tehetségük kibontakoztatása érdekében **különleges bánásmódot** igényelnek, melyet az intézmény "Akkreditált Kiváló Tehetségpont" és "Minősített Tehetséggondozó Műhely" programja biztosít számukra.

7.1. Magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek, tanulók segítése

- Mentális zavarok feltérképezése a kompetenciahatárok figyelembe vételével
 - Szakember segítségének kérése
 - Szoros együttműködés a kollégákkal, gyermekvédelmi felelőssel, osztályfőnökkel a problémák megbeszélése, közös megoldás keresése

- Esetmegbeszélés
- Rendszeres, személyes kapcsolattartás a szülőkkel, a hivatalos szervekkel (családsegítő szolgálat, gyámhivatal, rendőrség).
- Fejlesztő értékelés alkalmazása- következetes, egységes szemléletű

Az iskolai agresszió megelőzésével, kezelésével kapcsolatos feladatok

- pedagógusok, intézményi dolgozók felkészítése az agresszió megelőzésére, kezelésére
- a szülők, családok bevonása, szükség esetén együttműködés pszichológussal
- a tanulók felkészítése az agresszió kezelésére
- esetmegbeszélések
- továbbképzéseken új módszerek megismerése, az ismeretek megosztása, beépítése a nevelés-oktatás folyamatába

7.2. A gyermekek/tanulók egyéni átvezetése, utógondozás

Az egyéni átvezetés célja, hogy a sajátos nevelési igényű gyermek/tanuló/fiatal esélyeit az intézmények közötti és a munkaerő-piaci átmenet támogatásával növelje. Az egyéni átvezetéshez Egyéni Átvezetési Terv készül, mely bemutatja a gyermek/tanuló/fiatal életútját és jövőképét.

Az átvezetés típusai

- átmenet az óvodából az iskolába
- átmenet az általános iskolából a középiskolába
- átmenet a középiskolából a munka világába

Az egyéni átvezetés folyamata

Előkészítés: megfigyelés, információgyűjtés, tervezés, fejlesztés, nevelés, képzés

Nyomon követés

- a váltást követő iskolai, munkahelyi beilleszkedés nyomon követése
- az új követelményrendszerhez való alkalmazkodás segítése

Eljárásrendje a TÁMOP3.4.2. A-11/2-2012-0032 projektben kidolgozottak szerint.

Az utógondozásban kiemelten érintett tanulócsoportok:

- Fokozott figyelmet kell fordítani az általános iskolába visszahelyezett tanulókra (utazó fejlesztő- és gyógypedagógusok), a velük foglalkozó pedagógusok szakmai segítésére.
- Egyre nagyobb azon tanulók száma, akik többségi szakképző intézményben folytatják tanulmányaikat. Szükséges a velük és a pedagógusaikkal történő, folyamatos kapcsolattartás.
- Kiemelt jelentőségű a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók nyomon követése, miután elhagyták az intézményt, mivel lehetőségeik behatároltak, ezért számukra minden segítséget meg kell adni.

8. A GYERMEKEK TANULÓK ESÉLYEGYENLŐSÉGÉT SZOLGÁLÓ INTÉZKEDÉSEK

8.1. A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel, tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység

Hátrányos helyzetű tanulók ellátásának alapelvei

A hátrányos helyzetű tanulók integrációs esélyeinek, egyéni és társas kompetenciáinak növelése, preventív és intervenciós célú programokkal hátrányaik kompenzálása, devianciájuk csökkentése, társadalmi szocializációjuk, iskolai karrierjük, a munka világára való felkészülésük segítése.

Célok

- prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése
- a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése
- segítségnyújtás a veszélyeztetettség megszüntetésében
- együttműködés a szakemberekkel
- lemorzsolódás csökkentése

8.2. Szociális hátrányok enyhítését szolgáló tevékenységek

- napközis ellátás, felzárkóztató órák biztosítása
- kollégiumi elhelyezés igény és szükség szerint
- lemorzsolódást csökkentő programok kidolgozása
- hátránykompenzáció, tehetséggondozás
- segítségnyújtás ösztöndíj elnyeréséhez (sport, tanulmányi)
- pályázati lehetőségek kihasználása (helyi, országos, uniós támogatások, pályázatok)
- szülők felvilágosítása az igénybe vehető támogatásokról, segítségnyújtás ezek megszervezéséhez

A hátrányok enyhítésére vonatkozó feladatok végrehajtása éves program alapján, illetve igény szerint a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős irányításával, a szociális segítő, a védőnő és az intézmény pedagógusainak közreműködésével történik.

A segítségnyújtást az osztályfőnök jelzése alapján a gyermekvédelmi felelős szervezi és tartja a kapcsolatot az önkormányzatokkal, valamint a gyermekjóléti szolgálatokkal.

8.3. A tanulási esélyegyenlőség biztosításának elvei

Minden tanköteles tanulónak törvényben biztosított joga, hogy számára megfelelő oktatásban részesüljön. Ennek érvényesítéséhez iskoláknak (a fenntartóval, a családdal, szakmai és civil szervezetekkel együttműködve) a következő elvek szerint kell biztosítani a nevelő-oktató munka feltételeit:

- a tanulók tanulási nehézségeinek feltárása, problémái megoldásának segítése az iskolai nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén
- a tanulók személyiségének megismerése, az ahhoz illeszkedő pedagógiai módszerek alkalmazása

- a tanulók önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeinek, tehetségjegyeinek feltárása, fejlesztése a tanórákon, más iskolai foglalkozásokon és e tevékenység támogatása az iskolán kívül
- adaptív tanulásszervezési eljárások alkalmazása
- egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása

8.4. Gyermekvédelmi feladatok

A segítségre szoruló gyermekek, családok jellemzői

Célcsoport	A probléma okai	Következmények	Segítségnyújtás módja
Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek	Egymást generáló hátrányok jelenléte: pl.: iskolázatlanság, alacsony jövedelem, rossz lakásviszonyok, etnikai kisebbséghez tartozás	Esélyegyenlőtlenség	Szülők felvilágosítása a támogatásokról, ösztöndíjról, társadalmi integráció hatékony segítése.
Veszélyeztetett gyermek	Elhanyagoló bánásmód és devianciák jelenléte	Deviáns magatartási formák kialakulása, gyermek sérelmére, vagy gyermek által elkövetett bűncselekmények	Tartós szakmai támogatás, családi konzultációk, fokozott segítségadás, gyermekvédelmi jelzés.
Tartósan beteg gyermek		Esélyegyenlőtlenség	Speciális egészségügyi és szociális támogatás, szükség szerint intézményi ellátás.
Szociálisan inadaptált gyermek	- helytelen nevelés, - rendszertelen életmód - organikus idegrendszeri tényezők	Társas viszonyok zavara, erkölcsi normák, elégtelen elfogadás	Speciális pedagógiai bánásmód, önértékelés javítása, szociális segítő bevonása.
Deviáns viselkedésű gyermek	Súlyosan veszélyeztető környezet, működési zavarok, deviancia a családban	Szabálysértő, törvénysértő, bűnöző magatartás	Speciális intézményi ellátás, nevelés; mentálhigiénés gondozás Fokozott segítségadás, gyermekvédelmi jelzés, szociális segítő bevonása.

Az iskolai gyermek- és ifjúságvédelmi felelős feladatai

- általános prevenciók tevékenységei, a gyermeket, tanulót körülvevő szociális társadalmi környezet függvényében- pl. kollégiumi elhelyezés a veszélyeztető család miatt
- a diákönkormányzattal való kapcsolattartás
- a tanulók és a szülők tájékoztatása azokról a lehetőségekről, személyekről, intézményekről, amelyekhez problémáik megoldása érdekében fordulhatnak
- családlátogatásokon való részvétel szükség szerint
- fegyelmi eljárásokon való részvétel

A hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett gyermekekre vonatkozóan

- a hátrányos ill. veszélyeztetett tanulók felmérése az osztályfőnökök közreműködésével
- nyilvántartásba vétel, a hátrányos helyzet, ill. a veszélyeztetettség típusának és súlyosságának mérlegelése, ez alapján a további teendőkre javaslattevés, egyeztetés a gyermekjóléti szolgálattal, a gyermekvédelmi koordinátorral
- szociális ellátások számbavétele, majd a családok szociális és anyagi helyzetének megfelelően a különféle támogatásokhoz való hozzájárulásról információk átadása a szülőknek
- gyermekbántalmazás ténye vagy gyanúja esetén a megfelelő intézkedések megtétele

Kapcsolattartás

Az eredményes gyermek- és ifjúságvédelmi munka érdekében fontos az együttműködés a partner intézményekkel, hivatalokkal, szervezetekkel.

A segítségnyújtásba bevont szervezetek:

- Kaposvári Humánszolgáltatási Gondnokság Családsegítő és Gyermekjóléti Központ
- Gyermekjóléti Szolgálatok
- Kaposvár megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatala
- Önkormányzatok
- Somogy Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat
- Somogy Vármegyei Roma Nemzetiségi Önkormányzat
- ÉFOÉSZ- Értelmi Fogyatékosok Somogy Vármegyei Egyesülete
- Kaposi Mór Oktató Kórház
- „TÜKÖR” Somogy Vármegyei Addiktológiai Ambulancia
- Gyermek és Ifjúsági Gondozó
- Somogy Vármegyei Gyermekvédelmi Központ, Óvoda, Általános Iskola és Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat
- Magyar Vöröskereszt Somogy Vármegyei Szervezete
- Máltai Szeretetszolgálat
- Somogy Vármegyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház
- Napkerék Egyesület
- Szociális és Fejlesztő Központ, Biztos Kezdet Gyerekház
- Somogy Vármegyei Rendőr-főkapitányság
- Városi Rendőrkapitányság
- Borostyánvirág Alapítvány Anya- és Gyermekotthona
- A gyermekvédelemben résztvevő társadalmi/segítő szervezetek, egyházak, alapítványok

9. TEHETSÉGGONDOZÁS

A tehetséggondozó tevékenység célja

Tehetséggondozó munkánk során a demokratikus, képességfejlesztés szemléletű koncepciót tartjuk elsődlegesnek. Célunk, hogy minden gyermek kibontakoztathassa azon képességeit, melyekben a legtehetségesebb. Az elitista, vagy kiválóság alapú megközelítést elsősorban a sport, művészetek területén kimagasló tehetségek felkutatása és fejlesztése során alkalmazzuk. A tehetséges gyermekek individualizált fejlesztésében a tananyagközpontú pedagógiai módszereket felváltja a differenciális szemléletre épített, speciális irányú komplex képességfejlesztés. A fejlesztés alapja a többlet képességekre utaló jelek felismerése, a képességekre következtetés, tehetségfelmérés, tehetséggondozás, képességkibontakoztatás, egyéni nyomon követés. A gyermek érdeklődésének, kíváncsiságának felkeltésével, a nyitottság, bátorság megerősítésével, a kitartásra neveléssel, egyénre szabott programtervvel és kommunikációval növelhető a gyermek aktivitása, eredményessége.

1. ábra A tehetséggondozás célja

Feladatok

- tehetségkutatás, tehetségazonosítás, tehetség-felismerés
- tehetséggondozás, a tehetség kibontakozását gátló tényezők kompenzálása
- kimagasló képességeknek megfelelő egyéni fejlesztő programok, erős és gyenge oldal fejlesztése
- differenciálás
- motiválás, mentorálás, érzelmi támogatás
- tanácsadás gyerekeknek, szülőknek
- tehetséges gyermekek, fiatalok bekapcsolása a tehetségpontokba
- új sokszínű módszertani szolgáltatások, innovatív, nyitott szakemberekkel
- tehetséggondozó műhelyek, programok szervezése
- tehetségpályázatokon való részvétel

Kiemelt feladat

Akkreditált kiváló tehetségpont, minősített tehetséggondozó műhely kritériumainak való folyamatos megfelelés, az intézmény tehetséggondozó tevékenységének további innovációja.

A tehetséggondozás folyamata

A **tehetséggondozó programba** való bekapcsolódás valamennyi gyermek számára hozzáférhető, valljuk, hogy minden gyermek tehetséges valamiben, függetlenül sajátos nevelési igényétől, hátrányos helyzetétől, szociokulturális háttérétől. Szempontja a gyermek átlag feletti képessége, feladat iránti elkötelezettsége, motivációs szintje.

A tehetséggondozás **célja a személyiség komplex fejlesztése, a hátránykompenzáció és az esélyek növelése. A tehetségazonosítás** kipróbált, pszichológusok által összeállított szűrőprogrammal, szülői, pedagógusi, kortárs csoport kérdőívvel, hatékony tanuló-megismerési technikák alkalmazásával történik.

A **tehetséggondozásban** résztvevő gyermekek, tanulók aktív részesei a komplex fejlesztésnek. A fejlesztés alapja a hatékony tanuló-megfigyelésre épített, egyénre szabott tanulási módszerek, eszközök (differenciálás, drámajáték, kooperatív technikák, professzionális kommunikáció, fejlesztő értékelés) alkalmazása.

A pedagógusok a tehetségfejlesztést individualizált környezetben, a gyermek, a tanuló aktuális fejlődése szempontjából legoptimálisabb szinten és tanulásszervezési mód segítségével valósítják meg, amelyben helyet kap az IKT alkalmazása és a tevékenységbe ágyazott ismeretszerzés.

A tehetséggondozás formái, szervezeti keretei

- egyéni és kiscsoportos fejlesztési tervek és komplex tehetségfejlesztő, gazdagító programok alapján,
- tanórai és tanórán kívüli differenciálással,
- sokszínű tevékenységekkel
 - sport
 - művészetek
 - tanulmányi és szakmai versenyek (házi, vármegyei, országos versenyre való felkészülés)
 - témahetek, projektek
 - gazdagító programok
 - tehetségfejlesztő műhelyek
 - kollégiumi foglalkozások
 - tehetségkutató gála, tehetségnapok keretében zajlik

A tehetséggondozó, fejlesztő műhelyek, szakköri foglalkozások területei, komplex tehetséggondozó programok kidolgozása, megvalósítása

Testi-kinesztetikus (a mozgásos képességfejlesztés területéhez kötötten)

• atlétika	• korcsolya, sí, snowboard
• labdarúgás	• judo
• úszás	• tömegsport foglalkozások

Térbeli - vizuális: a képző- és előadó művészet területét érintően

- tűzzománc, rajz, fotó
- kézműves

Interperszonális, intraperszonális

- színjátszás, versmondás

Zenei képességfejlesztő csoportok

- zenei nevelés
- Soundbeam, konga - dob
- hangszeres ritmusfejlesztés a középsúlyos értelmi fogyatékos tanulók tanórán kívüli foglalkozásaiban

Logikai-matematikai

- tanulmányi versenyekre való felkészítés

Kollégiumban működő tehetséggondozó, fejlesztő foglalkozások

- agyagozás, tűzzománc, gyöngyfűzés
- ének-zene, tánc
- sport

Komplex tehetséggondozó programok

- Szász Endre hagyatékán komplex művészeti tehetséggondozó program (60 óra)
- Komplex művészeti program (200 óra)
- Komplex sport tehetséggondozó program

Egyéb, a kultúra más területeit érintő foglalkozások

- Jeles napok – népszokások

A tehetséggondozás eredményessége a fejlesztés során megnyilvánuló eredmények, produktumok, a tanulók fejlődésében bekövetkező változások alapján mérhető. A mérés eszköze a folyamatos tanuló megfigyelésen alapuló státuszfelvétel, amely tesztekkel, kérdőívekkel, megfigyelésekkel, az arra épülő folyamatos, ciklikus fejlesztési irány meghatározásával komplex. A státusz tartalmazza a tanuló erősségeit, gyengeségeit, a képesség, ismeret és attitűd szintjén. Emellett alkalmazandó az önértékelés, társak értékelése, csoportértékelés, pedagógus-értékelés, portfólió.

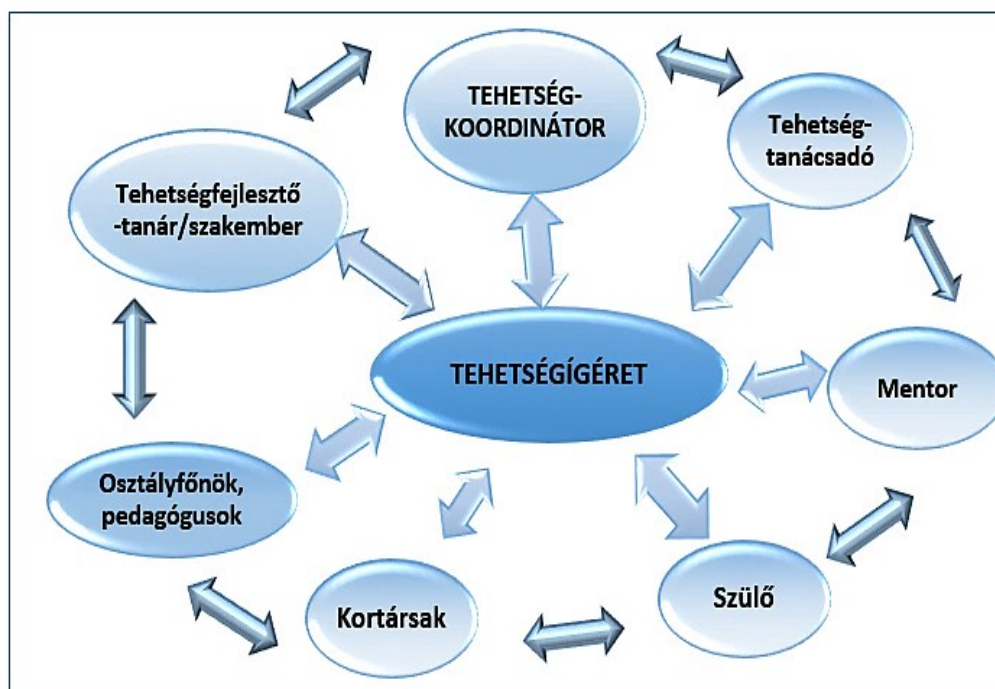
A sajátos nevelési igényű tanulók eredményességét a nyilvánosság előtt lezajló programok, versenyek eredményei is bizonyítják.

Személyi feltételek

A tehetséggondozó tevékenységet partnerközpontúság jellemzi, melynek egyik pillére a hatékony team munka. A tehetségígéret köré tehetségáló szerveződik.

A tehetségkoordinátor irányítja, szervezi és ellenőrzi a tehetséges gyermekek fejlesztését, a mentori fejlesztő programok megvalósítását.

A kiemelkedő képességű tehetségek fejlesztő programjában a tehetségfejlesztő tanárok mellett mentorok is segítik a tehetséggondozást, érzelmi támogatást, menedzselést nyújtanak a gyermeknek, szülőnek egyaránt.

2. ábra: Tehetségáló

A hatékony együttműködés változatos formákban - esetmegbeszélések, szülői tanácsadás, kiállításokon, rendezvényeken való közös részvétel - valósul meg.

A magatartás- és személyiségzavaros, az alulteljesítő problémás tehetség fejlesztésében, szükség szerint részt vesznek a vármegyei szakszolgálat szakemberei.

A hálózatépítés, tehetségpontokkal való együttműködés, műhelymunkák lehetőséget adnak a szakmai tapasztalatcserére, a horizontális tanulásra.

Tehetségkoordinátor feladatai

- a tehetségtanárok, mentorok, tehetség tanácsadó szakemberek intézményi tevékenységének irányítása
- éves tehetség munkaterv elkészítése
- a tehetségazonosítás, tehetségfejlesztés, tanácsadás, helyi tehetséggondozó programok készítésének szakmai támogatása
- tehetségfejlesztésben résztvevő, együttműködő szakemberek munkájának koordinálása
- vonatkozó adminisztratív jellegű feladatok szakmai támogatása, koordinálása és ellenőrzése
- pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, írása, lebonyolításának koordinálása
- kapcsolattartás a tehetséggondozásba bevont tanulók szüleivel, külső szakemberekkel, együttműködő partnerekkel és az intézményben dolgozó mentorokkal, tehetségfejlesztő műhelyek szakembereivel
- vonatkozó PR és marketing feladatok
- rendezvények szervezése

Együttműködési formák

Tehetséges gyermekek mentorálása – mentorprogramok

- A gyermekkel, pedagógussal, szülővel együttműködve a tehetséges gyermek fejlődésének támogatása, a fejlesztés szervezése, érzelmi támasz nyújtása, motiváció szinten tartása, életpálya-, életút-tanácsadás.
- Tehetséges fiatalok önszerveződésének támogatása ahol a pedagógus mentorként, facilitátorként segít és biztosítja a szerveződés hátterét.
- A gyermekek tehetséggondozásában érintett szakemberek felkészítésében való aktív közreműködés, programkidolgozás, felkészítés a szükséges differenciális módszerek alkalmazására, a tehetséggondozással együtt járó pedagógusszerepekre
- Tehetségpontokkal történő együttműködés a tehetségsegítés különböző területein.
- Konferenciák, szakmai műhelymunkák, szülői fórumok szervezése
- Tehetségnapok, gálák, regionális Ki-Mit-Tud-ok, művészeti kiállítások, sportrendezvények szervezése, megvalósítása
- Az intézményi jó gyakorlatok disszeminációja, adaptációjának támogatása
- Pályázatfigyelés, pályázati projektekből való együttműködés

10. A SZÜLŐ, A TANULÓ, A PEDAGÓGUS, AZ INTÉZMÉNYI PARTNEREK KAPCSOLATTARTÁSÁNAK FORMÁI

10.1. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai, azok gyakorlásának rendje, kapcsolattartás formái

Az intézményi döntések folyamatában a tanulók a diákönkormányzaton keresztül vesznek részt. A tanulókat az iskola életéről, az őket érintő valamennyi kérdésről az iskola vezetője, a diákönkormányzat felelős vezetője és az osztályfőnökök tájékoztatják.

- A tanulók és a tanulóközösségek érdekeinek képviseletére, a tanulók tanórán kívüli, szabadidős tevékenységének segítésére az iskolában diákönkormányzat működik.
- Az iskolai diákönkormányzatnak minden tanuló tagja, a 4. osztálytól kezdve választható a diákképviselőbe. A diákönkormányzat véleményét a tanulók kikérhetik minden olyan esetben, amely az osztályok közül legalább kettőt érint.
- Az értelmi fogyatékos tanulóink érdekképviseleti munkájához elengedhetetlen a diákönkormányzatot segítő pedagógus személye, aki szervező, koordináló tevékenységével segíti a diákönkormányzat működését.
- Az együttműködés az iskolai közösségen belül lehetőséget teremt a tanulók önirányító, önellenőrző tevékenységére, a közösségi érdekképviselet gyakorlására.
- Biztosítja a tanulók véleménynyilvánítási, egyetértési és döntési jogát, választási lehetőségét.
- Felelősségvállalásra, a demokratikus joggyakorlásra nevel.

A kapcsolattartás formái

Tanulóközösség - DÖK között

a diák képviselőn keresztül történik az információk közvetítése

DÖK - Pedagógusok - Iskolavezetés között

a DÖK vezetőjén, illetve a segítő tanáron keresztül történik az információ átadás

A DÖK működése

- az iskola igazgatója a DÖK vezetőségének ülésén, a diákközségi ülésen évente legalább egyszer részt vesz
- évente legalább kétszer iskolagyűlést szervez
- a diákönkormányzat vezetője a DÖK ülésein, az iskolarádióon keresztül tájékoztatja a diákokat
- az osztályfőnökök folyamatosan segítik a DÖK munkáját a diákképviselőn keresztül
- a tanulók kérdéseiket, véleményüket szóban, vagy írásban, egyénileg, a DÖK-segítő tanáron keresztül, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, tantestületével

Évente egy alkalommal a DÖK szervezésében tanítás nélküli munkanap keretében *Madarak, fák napja* rendezvényt szervez. Az akadályverseny lebonyolításában a diákok aktívan részt vesznek.

A DÖK tagjai segítik az iskola szabadidős rendezvényeinek megvalósítását: farsang, gyermeknap, kirándulások.

10.2. Együttműködés, kapcsolattartás a szülőkkel

Az iskolai nevelés, a gyermeki személyiség harmonikus fejlesztésének elengedhetetlen feltétele a szülői ház és a pedagógusközösség koordinált, aktív együttműködése.

A szülők részéről a nevelőmunka segítéséhez elvárt magatartásforma:

- együttműködés, szülői értekezleteken, a fogadó órákon és a nyílt napokon való részvétel
- nevelési problémák őszinte megbeszélése, közös megoldásra törekvés
- érdeklődő-segítő hozzáállás, őszinte véleménynyilvánítás
- aktív részvétel az iskolai rendezvényeken

A szülők magasabb jogszabályban meghatározottak szerint gyakorolják jogaikat, kötelezettségeiket.

A szülői értekezletek, fogadóórák, nyílt tanítási napok időpontját az iskola munkaterve évenként határozza meg.

A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban, vagy írásban, egyénileg illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.

10.2.1. A kapcsolattartás területei, formái

- Szülők tájékoztatása az iskola szervezeti, működési körülményeiről, szakmai munkáról, tárgyi feltételekről. A Házirend megismerése.
- Napi munkakapcsolat a sérült gyermekek képességeinek fejlesztésére.
- Szülői értekezletek keretében folyamatos kapcsolattartás, a szülők tájékoztatása a tanulók fejlődéséről, az intézménnyel kapcsolatos kérdésekről.
- Fogadóóra, szülők és pedagógusok közötti személyes kapcsolattartás, segítségnyújtás a tanulók fejlesztéséhez, egészséges életmódra neveléséhez, a szabadidő hasznos eltöltéséhez.
- Nyílt tanítási nap, melyen a szülő betekintést nyer a nevelő-oktató munka mindennapjaiba, megismeri a tanítási órák lefolyását, tájékozódik gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről.
- Írásbeli tájékoztatás a tanulók tanulmányaival, magatartásával kapcsolatos kérdésekről – a következő tanév költségeiről.
- Családlátogatás során a gyermekek családi hátterének megismerése, tanácsadás a tanulók optimális fejlesztése, lelki egészségének védelme érdekében.
- Figyelemfelhívás szükség esetén a szülők kötelezettségeire, a gyermekek védelme érdekében. Eredménytelenség esetén a szükséges intézkedések megtétele.
- Belépés és benntartózkodás a szülők és családtagok részére az intézményben az SZMSZ-ben szabályozottak alapján.
- Szülők bevonása, tudatos felvilágosítása a tanulók továbbtanulási lehetőségeiről, pályaválasztásáról.
- Megfelelő tér biztosítása szülői szervezetek létrehozásának a törvényben meghatározottak szerint.
- Kapcsolatfelvétel segítése a sérült embereket képviselő szervezetekkel.
- Szülők tájékoztatása a saját és gyermeke jogairól.

10.2.2. Szülősegítő szolgáltatások

- **Családi délutánok, hétvégék** közös programokra adnak lehetőséget valamennyi korosztály számára. A kötetlen szabadidős tevékenységek során átalakul a szülő-pedagógus viszonya, nyitott, bizalomra épülő kapcsolat alakul ki.
- A **fejlesztőeszköz és könyvkölcsönzés** a szociálisan rászoruló családok számára biztosítja a szabadidő hasznos eltöltésén keresztül a gyermekek képességeinek sokoldalú fejlesztését.
- A különböző **módszertani kiadványok**, módszertani lapok, szórólapok segítséget nyújtanak a gyermeknevelés kapcsán felmerült problémák megoldásában, a fejlesztési lehetőségek kiválasztásában.
- A **telefonos, személyes és online segítségnyújtás** 2 lépcsős megvalósítása során, a probléma beazonosítását követően, a szülő, a szülő és gyermek a szükséges szakembertől kap adekvát segítséget.
- A **szülői konferencia** különböző témákban nyújt elméleti és gyakorlati segítséget a résztvevőknek.
- **Elektronikus tananyag** fejlesztése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése céljából
- **Integrációs kézikönyv** segíti a sajátos nevelési igényű és a többségi gyermekek szüleinek a másság elfogadását, felkészít az elfogadásra, befogadásra.
- Együttműködés, közös tevékenységek a **projekt, témahét** tervezésében, programjában.
- **Szülői klubok, képzések** célja a szülői hivatást segítő képességek fejlesztése, megerősítése, felkészítés a problémák felismerésére, kezelésére, megelőzésére.

A gyógypedagógiai centrumban megfelelő feltételek mellett sokoldalúan képzett innovációra kész szakemberek biztosítják a **szülői szolgáltatások** széles körét. Pszichológus, gyógypedagógusok, képzett trénerok állnak rendelkezésre a feladatellátáshoz. A jelen tapasztalatait felhasználva a **módszertani intézmény** tovább emeli a szülői szolgáltatások számát és körét. A problémák kezelésére krízis-szolgálatok alakulnak, támogató, önszegítő csoportok működnek.

10.2.3. Intézményi Tanács

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 73.§ (4) bekezdése alapján létrehozott Intézményi Tanács biztosítja helyi közösségek érdekeinek képviselését intézményünkben.

Az Intézményi Tanács a nevelőtestület, a szülői szervezet és Kaposvár város önkormányzatának delegáltjaiból tevődik össze.

Feladata, hogy az iskola nevelő-oktató tevékenységét érintő kérdésekben véleményt nyilvánítsa, a pedagógiai munka eredményességének értékelése tárgyában javaslatokat fogalmazzon meg, a delegáló közösségek érdekében álláspontját kifejezze. Döntési jogkörrel rendelkezik, a tisztségviselőinek megválasztásában, visszahívásában, munkaprogram elfogadásában, ügyrendjének meghatározásában, döntési jogkörébe ruházott kérdések ügyében. Véleményezési jogköre van az intézmény működését érintő valamennyi kérdésben, a pedagógiai program, a házirend, az éves nevelőtestületi munkaterv, a szervezeti és működési szabályzat elfogadásában. Az intézmény vezetője félévenként egy alkalommal beszámol az intézmény működéséről az intézményi tanácsnak, amely az intézmény működésével kapcsolatos álláspontját megfogalmazza és eljuttatja a fenntartó számára.

Az Intézményi Tanács és az iskola vezetősége közötti kapcsolattartás egyéb szabályait az éves iskolai munkaterv és az Intézményi Tanács ügyrendje, valamint éves munkaprogramja határozza meg.

10.3. Együttműködés a különböző területen dolgozó pedagógusok, szakemberek között

A hatékony pedagógiai munka hátterét a nyitott nevelési-oktatási környezet biztosítja, melynek alapja a team munka.

- Folyamatos információcsere **az osztályfőnök, a szaktanár, a napközis** nevelő és tehetséggondozó szakember között
- A **pedagógiai munkát segítők együttműködése** a pedagógusokkal folyamatosan
 - a tanórai munkában,
 - szabadidős tevékenységekben.
- Pedagógusok együttműködése az iskola **egyéb szakembereivel** (iskolaorvos, védőnő, pszichológus, tehetség tanácsadó stb.) a nevelési program alapján, illetve szükség szerint.
- **Szakmai kapcsolat**, team munka a sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók nevelésében-oktatásában, fejlesztésében, terápiájában érintett szakemberek között, szakmaközi kapcsolatokkal, esetmegbeszélésekkel.
- Együttműködés a különféle munkaközösségekhez tartozó pedagógusok között.
- Együttműködés a tehetségkoornitárral
 - tehetséggondozó szakemberek, tehetség tanácsadó pszichológus, mentorok, tantárgyat tanító pedagógusok folyamatosan konzultálnak
- Együttműködés a **kollégium dolgozóival**
 - A kollégium vezetője és az iskola gyermekvédelmi felelőse folyamatosan tájékoztatják egymást a kollégiumban élő tanulók problémáiról.
 - A kollégium vezetője szükség szerint kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálatokkal, önkormányzatokkal, családsegítő intézményekkel, egészségügyi intézetekkel.
 - Az osztályfőnökök napi kapcsolatban vannak tanulóik kollégiumi nevelőivel.

10.4. Együttműködés partnerintézményekkel

Intézményünk minősített referenciainstítúciónként, mentoráló és bázisintézményként biztosít szolgáltatást a sikeres modernizációs folyamatok megvalósulásához, a szervezetfejlesztés közvetlen meg tapasztalásához, a példaértékű pedagógiai kultúra- és eszközrendszer gyakorlati megismertetéséhez.

Intézménylátogatás, hospitálás, jó gyakorlatok átadása, műhelymunkák, mentorálás, valamint az adaptív tanulás lehetősége és az intézményközi együttműködés támogatja a köznevelési intézmények horizontális, hálózati tanulását.

A pedagógusok által kidolgozott fejlesztéseket intézményünk alkalmazza, szükség szerint kiegészíti, átdolgozza.

11. A TANULMÁNYOK ALATTI VIZSGÁK SZABÁLYA

A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanuló tanulmányai alatt a jogszabályok által meghatározott feltételekkel javító, osztályozó, pótló vizsgát, más intézményből való átvétel esetén különbözeti vizsgát tehet.

A javító- és osztályozó vizsgák rendjére az 1-8.évfolyamokon, szakiskolai és készségfejlesztő iskolai évfolyamokon egyforma szabályozás érvényes.

11.1. Osztályozó vizsga

Félévi, év végi osztályzat megállapításához az iskola pedagógusaiból álló vizsgabizottság előtt tesz vizsgát a tanuló, melynek időpontját az osztályozó értekezletet megelőző hétre kell kitűzni. Az osztályozó vizsga anyaga megegyezik az adott tantárgy helyi tantervben meghatározott követelményeivel, illetve félév esetén annak részarányos teljesítésével.

Osztályozó vizsgát kell tenni a tanulónak a félévi-évvégi osztályzatok megállapításához, ha:

- felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétel alól
- egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményeinek egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tehet eleget
- egyéni tanulói munkarendben teljesíti tanulmányait
- mulasztása a 250 tanítási órát, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák 30%-át meghaladja és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet (megtagadható, ha a 20 igazolatlan tanórai mulasztása van).

11.2. Pótló vizsga

Pótló vizsgát tehet a tanuló, ha neki fel nem róható okok miatt a vizsgáról

- elkésik,
- távol marad,
- a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt válaszadását befejezné.

11.3. Javító vizsga

Javítóvizsgát tehet a tanuló augusztus 15.-31-ig terjedő időszakban, ha:

- a tanév végén legfeljebb 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott
- az osztályozó vizsgáról számára felróható okok miatt elkésik, távol marad vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik

A szakiskolában és a készségfejlesztő iskolában tanuló diákok a képzés befejeztével az adott tanévre vonatkozó szabályzat szerinti időpontban szakmai/képesítő vizsgát tesznek.

11.4. Különbözeti vizsga

Különbözeti vizsgát tehet a tanuló szülő/nagykorú tanuló írásbeli kérelme alapján

- ha más iskolából érkezik és az intézményünket kijelölő szakértői bizottság arra szóban vagy írásban javaslatot tett
- ha a tanuló életkorának megfelelő osztályfoknál alacsonyabb osztályfokon tanul, ám a gyógypedagógiai rehabilitációs orientáltóságú oktatás hatására hiányos ismereteit pótolta, a kultúrtechnikákat elsajátította, de képességei nem teszik lehetővé a többségi intézménybe való visszavezetését

Osztályozó vizsga a félév utolsó két hetében, különbözeti és pótló vizsga a tanítási év során bármikor szervezhető. A vizsgák időpontjáról a vizsgázót a vizsgára történő jelentkezéskor írásban tájékoztatni kell.

11.5. Szakmai/képesítő vizsga

- Minden tanév végén, a szakiskolai tanulmányok lezárásaként a végzős évfolyamos tanulók független vizsgabizottság előtt tesznek szakmai vizsgát.
- Az iskolai rendszerű szakképzésben a tanév rendjében meghatározott vizsgaidőszakban lehet vizsgát tartani.
- A vizsga a képzési és kimeneti követelményekben illetve a programkövetelményben meghatározott írásbeli, számítógép alkalmazását igénylő ~~interaktív~~, gyakorlati vagy szóbeli jellegű vizsgatevékenységekből állhat.
- Sikeres vizsga esetén a tanulók részsakma megszerzését igazoló bizonyítványt vehetnek át.

11.6. Pályaalkalmassági vizsgálat

- Iskolai rendszerű szakképzésbe csak olyan tanulót lehet felvenni, aki az adott részsakmára a képzési és kimeneti követelményekben, illetve a programkövetelményben előírt egészségügyi alkalmassági, továbbá a pályaalkalmassági követelményeknek megfelel, és ez alapján előreláthatóan nincs akadály a szakmai vizsgára bocsátásnak.
- A pályaalkalmassági vizsgálat a gyakorlati ismeretek elsajátításához szükséges alapvető képességek, készségek, rátermettség vizsgálatára terjed ki, melyek szükségesek egy adott szakma tanulásához és későbbi gyakorlásához.

Főbb területei:

- testi és/vagy fizikai adottságok, érzékszervi követelmények (távolság, nagyság, hang, arány és tér érzékelés),
- lélektani elvárások (stressz tűrés, monotonia tűrés)
- értelmi állapot (beszéd és kommunikációs készség, elemi számolási műveletek, írás – olvasás készség, memória)

12. A TANULÓ MAGASABB ÉVFOLYAMRA LÉPÉSÉNEK FELTÉTELEI

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába léphet, ha az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette.
- Első évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.
- A tanuló részére engedélyezhető az iskola első évfolyamának megismétlése abban az esetben is, ha egyébként felsőbb évfolyamra léphetne, az engedély megadásáról a kiskorú tanuló esetén a szülő kérésére az iskola igazgatója dönt.
- A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével két évfolyamra megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben, illetve az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.
- A mentesítést az értékelés és minősítés alól, vagy az egyéni adottságához, fejlettséghez igazodó egyéni továbbhaladás az illetékes szakértői bizottság javaslatára az igazgató engedélyezi. Egyéni továbbhaladás esetén - a szakértői vélemény alapján - az engedélyben meg kell határozni, mely tárgyból, mely évfolyam utolsó tanítási napjáig kell a tanulónak teljesíteni az adott követelményeket
- A szülőt tájékoztatni kell a lehetőségekről, amelyekkel az iskola segítséget tud nyújtani gyermeke eredményes felkészüléséhez.
- Az előírt követelményeket nem teljesítette, de egyéni adottságai, fogyatékossága súlyosságának figyelembevételével a nevelőtestület döntése alapján.

13. A FELVÉTEL ÉS ÁTVÉTEL – NEMZETI KÖZNEVELÉSI TÖRVÉNY KERETEI KÖZÖTT

12.1. Felvétel és átvétel

A mindenkor érvényben lévő jogszabályok betartásával történik.

- Intézményünk bemenet-szabályozott: a beiskolázás a pedagógiai szakszolgálat véleménye alapján történik. A tanulók más iskolából való átvételéről a szülő kérelme alapján – a bizonyítvány bemutatásával – a tanuló szakértői véleményének figyelembevételével az igazgató dönt.
- A tanulók más iskolából való átvételéről a szülő kérelme alapján – a bizonyítvány bemutatásával – a tanuló szakértői véleményének figyelembevételével az igazgató dönt.
- A felvétel elutasítása csak abban az esetben lehetséges, ha az adott osztály tanulólétszáma elérte a jogszabályban meghatározott maximális létszámot. Ebben az esetben a tanulót előjegyezzük. A felvételnél előnyben részesítjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat.

Első osztályba történő beiratkozáskor be kell mutatni

- a gyermek születési anyakönyvi kivonatát
- a gyermek lakcímet igazoló hatósági kártyáját
- a gyermek felvételét javasló szakértői bizottság szakvéleményét

- olyan orvosi vizsgálati eredményeket, melyek szükségesek lehetnek a gyermek megfelelő oktatásához, neveléséhez

Az 1-12. évfolyamba történő felvételnél, átvételnél be kell mutatni

- a tanuló anyakönyvi kivonatát
- a gyermek lakcímet igazoló hatósági kártyáját
- a gyermek TAJ kártyáját
- a gyermek felvételét javasló szakértői bizottság szakvéleményét
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt
- az előző iskola által kiadott átjelentkezési lapot

A tanulók **felvétele, átvétele a tanítási év során** folyamatos.

12.2. Folyamatos továbbhaladás

Általános iskolai tanulóink érvényes 8. osztályos bizonyítvány birtokában folytathatják tanulmányaikat intézményünk szakiskolájában, vagy készségfejlesztő iskolájában. A beiratkozáshoz a tanulónak rendelkeznie kell az egészségügyi alkalmasságot igazoló orvosi véleménnyel.

A felvételi kérelmek teljesítése során – egyenlő megfelelés esetén- előnyben részesítjük a halmozottan hátrányos helyzetű tanulókat.

A PEDAGÓGIAI PROGRAM ELFOGADÁSÁRA ÉS JÓVÁHAGYÁSÁRA VONATKOZÓ ZÁRADÉKOK

A pedagógiai programot a nevelőtestület a mai napon elfogadta.

A pedagógiai programot az intézményvezető a mai napon jóváhagyta.

Kaposvár, 2023. szeptember 01.

.....
intézményvezető

Legitimációs záradék

A Közalkalmazotti Tanács képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai programot megtárgyaltuk, elfogadtuk, értékrendjével egyetértünk.

.....
Közalkalmazotti Tanács Elnöke

Az iskolai Diákönkormányzat képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai programban foglaltakkal egyetértünk, illetve a pedagógia program elkészítéséhez előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

.....
DÖK segítő pedagógus
Bárczi EGYMI

.....
DÖK segítő pedagógus
Nagybajomi Tagintézmény

A Szülői közösség képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai programban foglaltakkal egyetértünk, illetve a pedagógia program elkészítéséhez előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

.....
Szülői közösség képviselője
Bárczi EGYMI

.....
Szülői közösség képviselője
Nagybajomi Tagintézmény

Az Intézményi Tanács képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a pedagógiai programban foglaltakkal egyetértünk, illetve a pedagógia program elkészítéséhez előírt véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

.....
Intézményi Tanács Elnöke

Fenntartói jóváhagyási záradék

A **Kaposvári Tankerületi Központ** a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény és a Bárczi Gusztáv Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény Nagybjajomi Tagintézménye fenntartója a **Pedagógiai Program** tartalmát jóváhagyja azzal, hogy a benne található többletkötelezettségek tekintetében, annak felmerülésekor, kötelezettségvállalási igény benyújtása után dönt.

Kelt:, év hónap nap

.....

Sinka Szilvia

gazdasági vezető

tankerületi igazgató helyettes

MELLÉKLETEK

[A mellékletek megtekinthetők az intézmény honlapján](#)

1. sz. melléklet	ÓVODAI PEDAGÓGIAI PROGRAM
2. sz. melléklet	FEJLESZTŐ - NEVELÉS OKTATÁS PROGRAMJA
3. sz. melléklet	AUTIZMUS SPEKTRUM ZAVARRAL ÉLŐ TANULÓK
PEDAGÓGIAI PROGRAMJA
4. sz. melléklet	UTAZÓ GYÓGYPEDAGÓGUSI HÁLÓZAT PEDAGÓGIAI
PROGRAMJA
5. sz. melléklet	KOLLÉGIUMI PEDAGÓGIAI PROGRAM
6. sz. melléklet	INTÉZMÉNYI JÓ GYAKORLATOK, INNOVÁCIÓK
7. sz. melléklet	ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE
7.1. sz. melléklet	Enyhén értelmi fogyatékosok tantárgyi tanterve
7.2. sz. melléklet	Középsúlyosan értelmi fogyatékosok tantárgyi tanterve
7.3. sz. melléklet	Autizmus spektrum zavarral élő tanulók tantárgyi tanterve
8. sz. melléklet	SZAKISKOLA SZAKMAI PROGRAMJA
9. sz. melléklet	KÉSZSÉGFEJLESZTŐ ISKOLA GYAKORLATI PROGRAMJA
10. sz. melléklet	NAGYBAJOMI TAGINTÉZMÉNY HELYI TANTERVE